

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΔ'. - φύλ. 1 * ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 16 ΤΟΥ ΓΕΝΝΑΡΙΟΥ 1916 * ΑΡΙΘΜΟΣ 582

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ. Πέρα από τη ζωή.
ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ ΟΙ Βαφοί.
ΕΙΡΗΝΗ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Δεκατέσσερα χρόνια
ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ Στη μοναξιά μου
Ο ΝΟΥΜΑΣ Στους αναγνώστες μας.
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ Το μεγάλο παιδί (συνέχεια).
ΣΑΙΣΠΗΡ. 'Ο 'Οθέλλος (συνέχ.).
Δ. Π. Τ. 'Ο έγκάθετος.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ.—ΝΕΑ ΒΙΒΑΙΑ.—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑ-
ΤΟΣΗΜΟ.

ΔΕΚΑΤΕΣΣΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

Δημοσιεύουμε με συγκίνηση το χαιρετισμό που κάνει στα δεκατέσσερα χρόνια του «Νουμά» ή έκλεχτή μας συνεργάτις Ειρήνη Πολ. Δημητρακοπούλου (ή Αθηναία). 'Η κ' Δημητρακοπούλου μέσα στο ποιητικό γράμμα της, που κάθε λέξη της έρχεται ολόγεια από την ευγενικιά ψυχή της, δηλώνει πώς θα συντρέξει και ουσιαστικά τον αγώνα του «Νουμά» και δίνει έτσι σε μας, μαζί με τη συνδρομή της και μια άληθινή ψυχική ανακούφιση στις λογής απογοητεύσεις, τις ανατόσπαστες από κάθε μη έμπορικη και υλικά υπολογισμένη εργασία.

Φίλε Νουμά,

Βλέποντας τώρα τελευταία πάλι κοντά τον αγώνα σου και πονώντας, πονώντας κατάκαρδα, μια χάρη θά σου ζητήσω: Νά καταθέσω στο χτίριο που μας ύψωσες—κουβαλλητής της πέτρας και της λάσπης μόνο εσύ,— ένα μικρό λιθαράκι. Μια ιδέα κ' έμένα με κράτησε τη ζωή, μια ιδέα με έσπρωξε σε κάθε μου πράξη. Κι' αν χτύπησα σε βράχους κι' αν ήρθαν στιγμές παρηγορη- τρες, να ιδώ την πολιτεία των ανθρώπων να χάνεται στο ανέθεσμά μου,—πάλι ή ιδέα έμπνευστρια και κυβερνήτρια μου. 'Ισως γι' αυτό νοιώθω και το δικό σου αγώνα τόσο βιαιό. Δέν ξέρω. Μά δίχως άλλο, ή προσπάθειά μου και το μαρτύριο, αυτή ή έντελέστατη ανθρώπινη κατάσταση, μας ανείγει τέλεια τά μάτια κατά το φώς. Για το καλό εκείνων που θά ιδούνε μια μέρα, τράδα το δρόμο σου. 'Από δω κ' εμπρός, βάζω

το χαρτί του «Νουμά». 'Η πομπή των μεγάλων Ψυχάρηδων και Παλαμάδων, με δλη την ακολουθία των νεώτερων, δέν πρέπει να σταματήσει. Στο γλυκόν Ισκιό του πρόναου, θέλω ως την ύστερην ώρα να δέωμαι, να τολμώ και να δακρύζω μαζί τους. Μικρή ή φωνή μου, μά δε σημαίνει. Είναι μεγάλη ή λαχτάρα μου.

'Αθήνα 10.1.1916.

Με αγάπη και πίστη

ΕΙΡΗΝΗ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

*Άλλες συνδρομές ταχτικές για το ξεκολούθημα του «Νουμά»: Ψυχάρης δρ. 300 τη χρονιά, Δ. Π. Πετροκόκ- κινος δρ. 900 τη χρονιά, Ι. Δραγούμης, δρ. 360 τη χρονιά και 'Αργύρης 'Εφταλιώτης δρ. 300 τη χρονιά.

ΣΤΗ ΜΟΝΑΞΙΑ ΜΟΥ

I

Τώρα που οι άφροκένητες ξυπνάνε τρικυμίες,
Φτωχή καρδιά μου, αρχίνησες και πάλι να πονής
Και σμίγοντας το θρήνο σου στο θρήνο της βροχής
Μου ζωντανεύεις θλιβερές παλιές σου Ιστορίες.

II

'Ω, μακρυσμένη ώραία ψυχή
Μίες στην απόλυτη γαλήνη που πλανάσαι
'Από την περασμένη μας ζωή
Τίποτα δέν ταιριάζει να θυμάσαι.

Μά εγώ που καρτερώ το λυτρωμό
Κι' ο λυτρωμός δέν έρχεται για μένα,
Τί θα γινόμευ δίχως να πονώ
Και δίχως να θυμάμαι 'Εσένα;

III

Ισόσους χειμώνες τάχατες κι' ακόμα πόσα δειλινά
Θά τριφυρνά στα έρημικά του κόσμου μονοπάτια
Με την έλπίδα την τρελλή πώς ίσως μες στα σκοτεινά
Καμιά φορά σās ξαναϊδώ, βασιλεμένα μάτια;

IV

Ξυπνά του άγριου πόλεμου ή τρικυμία ξανά,
Μανιάδες, φέρτε τά παιδιά τά χαϊδεμένα
Που οι Μοίρες τά μοιράνανε μ' όλα του κόσμου τ' αγαθά
Μια νύχτα που τά βρήκανε γλυκά νανουρισμένα.

V

Τί άλλο, Καλέ μου, ζητάς από μένα
Και στέκεις θλιμμένος μπροστά στη μορφή μου

*Αφού κ' ἡ καρδιά μου, αφού κ' ἡ ψυχὴ μου
— Κι ἄς εἶσαι νεκρός—πλημμυροῦν ἀπὸ Σένα ;

Τὰ θεῖα τραγούδια σου ἓνα πρὸς ἓ α
Τὰ ζεῖ κάθε νύχτα ἡ ψάλτρα φωνὴ μου,
Γεννήσαν οὕτῃ μοναχὴ προσευχὴ μου
Ἀγνή προσευχὴ, γεννημένη ἀπὸ Σένα !

Γιατί μὲ κυττάξεις μὲ μάτια θλιμένα ;
Λαμπάδα σου ἀνάβω τὴν ἴδια ψυχὴ μου.
Κοὶ μέρα τὴ μέρα σκορπῶ ἡ ζωὴ μου
Γιὰ Σένα, τὰ ρόδα της τὰ χλωμασμένα...

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΑ

“ΟΙ ΒΩΜΟΙ”

Στὰ μετρομένα διαμάντια τῆς συγκαιρινῆς μας Ποίησης,
ἀκόμα ἓνα. Οἱ «Βωμοὶ» τοῦ ποιητῆ Κωστῆ Παλαμά, τόμος
ἀπὸ διακόσες σελίδες, χωρισμένος σ' ἑπτὰ βιβλία.

Ἀπὸ λογὶς λογὶς πηγὲς κεντρισμένη ἡ ὀρφικὴ σκέψη τοῦ
ποιητῆ, ζευγαρωμένη μὲ μιὰ φαντασία καταπληκτικὰ πλούσια
ἰσορροπημένη μὲ γνώση καὶ σοφία, μᾶς ἀφίνει βαθιοὺς
ἤχους νογνωρίστης ἀρμονίας, μᾶς δίνει ταραχτικὲς συγκίνη-
σες μιᾶς ἐκστατικῆς ψυχῆς καὶ μᾶς τραβᾷ σὲ τόπους λυρικὰ
ὑπερκόσμιους καὶ τραγικὰ πραγματικούς, γιὰ νὰ μᾶς δέσῃ
ἄλλη μιὰ φορὰ τὴ θηλειὰ τοῦ θαυμασμοῦ.

Ἀπὸ τὰ «Μάτια τῆς ψυχῆς μου» καὶ δῶθε, βλέπουμε
βῆμα βῆμα τὸ ξετύλιμα τῆς ἀντικειμενικῆς χορδῆς τοῦ
ποιητῆ σ' ἓνα βαθύτατο, ὅσο προχωρεῖ, ὑποκειμενισμό.
Καὶ ὅμως, ἴσως ὁ τελευταῖος τοῦ υποκειμενισμοῦ φαντάζει
σάν κάτι πλατύτατο καὶ γενικότατο, μιὰν ἀψηλὴ «ἐφορεῖα»
γιὰ τὰ σημαντικὰ καὶ τὰ σήμαντα τῆς ζωῆς, γιὰ τὰ ταπεινὰ
καὶ τὰ μεγάλα, καὶ μ' ἓνα βλέμα πλάτους ἐπικοῦ, μᾶς
ἀνοίγει τίς μεγάλες θύρες τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου τοῦ
κλείνει μέσα του, μὰ καὶ δημιουργεῖ, τὴν ἐντύπωση τοῦ
ἐξωτερικοῦ. Βέβαια, παντοῦ καὶ πάντα, κάτου ἀπὸ τὸν
ποιητῆ διαβάζουμε τὴν ψυχὴ του. Ὅμως ἐδῶ παρατηροῦμε
κάτι περισσότερο. Διαβάζουμε τὴ ζωὴ του, βλέπουμε τίς
ἀγάπες του, μπαίνουμε μαζὶ στὸ παλιὸ σπίτι, περπατοῦμε
στὸ λατρεμένο του ἀκρογιάλι, στοὺς δρόμους τῆς καρδιάς
του, μὲ τὴ βροχὴ, μὲ τὸν ἄνεμο, μὲ τὸν ἥλιο, μὲ τὸ σούρουπο
καὶ μὲ τὴ νύχτ' ἀντάμα. Βυθίζομαστε μέσα στὸν πόνο :

Τὸν πόνο, τῶν καημένων τραγουδιστῶν τὴν κλήρα.

Ἔτσι πᾶμε ἴσια στὸ μυστικὸ τοῦ ποιητῆ. Ἄμα τὸ
νοιῶσουμε, ἄμα τὸ μάθουμε, οἱ οὐρανοὶ τῆς ποιήσεώς του
ἀνοίγονται μπροστὰ μας καθαροὶ καὶ ὀλογάλανοι. Συνεφιά
καὶ ἀντάρα δὲν ἔχει πιά.

Στὰ ποιήματα «Χειμῶνας», «Στὸ Δελμοῦζο», «Εὐρώπη»,
«Στ' ἄρματα», ποὺ εἶν' ἐμπνεσμένα ἀπὸ συγκαιρινὰ γεγονότα
καὶ συνθεμένα σὲ θέματ' ἀπάνου τοῦ δημόσιου βλου, δὲν
μπορεῖ καὶ καὶ νὰ ξεφύγῃ, ὁ ποιητῆς, ἀπὸ τὸ νὰ μᾶς δείξῃ
δλάκερο τὸν ἑαυτὸ του, στὸ ἰδιαίτερο τῆς ψυχῆς του, νὰ
ποῦμε. Ψάλλοντας τὸν κίντυνο τῆς Χειμῶνας σὰ νὰ τονὲ
σπρώχνῃ τὸ κλάμα τῆς δικῆς του καρδιάς, ποῦ ἔρχεται μ' ὄλο
τάνθησμα τῶν μυγαδιῶν. Δαφνοστεφανώνοντας τὸ Δελμοῦζο
μὲ μιὰν ὀδὴ Ὀρατιακὴ, δὲν ἀφίνει νὰ ξεχάσουμε πὼς καὶ ὁ
ἴδιος τῆς Δάφνης εἶναι ἀγαπητικός, ζώντας κάτου ἀπὸ τὴ
ματιὰ της. Ἀψηλονόητα ζωγραφίζοντας τὸ γιγαντοπόλεμο
τῆς Εὐρώπης, τελιώνει τὴ ποιήμα μ' ἓνα μίλημα τοῦ
ἑαυτοῦ του. Μᾶς λέει ἔτσι, πὼς ἀπὸ παιδὶ δασκαλεῦντε καὶ
ὀδηγήθηκε μὲ τὸ χέρι τῆς ξακουσμένης Δημοκρατίας, καὶ ὅσο
καὶ ἂν τὸ μάτι του πέφτει σάν ἀπὸ κάποιον Ὀλυμπο δικαιο-

σύνης, δὲν μπορεῖ νὰ μὴ βροντοφωνάξῃ τὸ γιατί ὄλη του
ἡ ἀγάπη γέρνει πρὸς τὴ Γαλλία. Καὶ τὴ φωνὴ τοῦ «Στ'
ἄρματα» μᾶς τὴ στέλνει σάν ἓνα κράχτης ἀπ' τὴν ἐρμιά του
Κι ἀκόμα στὸ δακρυλοισμένο «Ἐπιτάφιο τοῦ νέου μου
φίλου» — μὲ τίς στροφές, φύλλα ριγμέν' ἀπὸ κλαρὶ χινοπω-
ριάτιμο — μᾶς φέρνει τὴ θλίψη του, ψάλλοντας τὴν ἀγγελικὴ
φροντίδα ποῦ τοῦ ἔστειλε τὴ γνωριμιὰ τοῦ ἀγαπημένου
«παρμονοῦ γιορτῆς, χαρούμενη ὥρα». Μὰ τίχα ἓνας ποιητῆς
τόσης σημασίας γιὰ τὴ σημερινὴ μας φιλολογία, δὲν ἔχει τὸ
δικαίωμα, μ' ὅποιον τρόπο, σὲ τέτοιες ζυγαριὰς νὰ ρίχνῃ
δλάκερη τὴν προσωπικότητά του τὴν ἴδια ;

* * *

Στοὺς «Βωμοὺς», ὄλο τάνοιχτο πέλαγο τῆς ποιήσεως
τρικυμισμένο. Ὁ ποιητῆς εἶναι τὸ καρὰβι μὲ τᾶστρο πανί,
ποῦ γοργὰ τὸ περᾶ καὶ τὸ σκίζει. Τὰ κόματα βοννά, τὸ ἓνα
στ' ἄλλο ἀπανοιτά. Τὸ καρὰβι φορτωμένο ἀπὸ κόσμους καὶ
κόσμου. Ὀνειράτα καὶ θύμησες ζωντανές, πόθοι καὶ ἀγάπες
φλογισμένες, βάσανα καὶ χαρὲς, τραγούδια καὶ μυρολόγια,
ἀνατολὲς καὶ δῦσες, κρίματα καὶ θυσίες, πνοὲς καὶ ἀρώματα.
Ποῦ τὰ πάει ; Ἡ τέχνη δὲν ἔχει λιμάνι. Τὰ γυρίζει καὶ τὰ
ξαναγυρίζει. Τὰ δείχνει στὸ φῶς, μιὰν ὄψη. Τὰ δείχνει στὸν
ἴσκιο, ἄλλη ὄψη. Πάντα ζωντανὰ, λαχταριστὰ, καινούρια.

Μὲ ἄρθρα κριτικὰ ὁ Παλαμάς, καὶ κάποτε μὲ τὸ στίχο
ἀκόμα, πόσες φορὲς δὲ μίλησε γιὰ τοὺς Δασκάλους, τοὺς ἀρ-
χοντες καὶ τοὺς πρώτους τῆς νέας μας ἄξιας λογοτεχνίας.
ἴσως εἶναι κείνος, ὁ ποιητῆς τῶν «Βωμῶν», ποῦ τοὺς περ-
σότερους ἀπὸ τοὺς Πατέρες τοὺς φανέρωσε καὶ τοὺς ἔδειξε,
γιὰ κοίταμα καὶ προσοχὴ παντοτινὴ στοὺς νεώτερους. Καὶ
ὅμως τώρα ἔρχεται πάλι νὰ τοὺς ξαναφανερῶσῃ, νὰ τοὺς λει-
τουργήσῃ, τινάζοντας ἓναν ὑπεράξιον ἕμνο γιὰ δοξολογημά-
τους. Ἀπλώνει τὸ χέρι μέσα στὰ σύνερα τοῦ ἰδεατοῦ, γιὰ νὰ
τοὺς πιάσῃ. Τοὺς χρωστᾷ ἓνα φιλή. Ὅμως μαζὶ βρῖσκει τὴν
εὐκαιρία γιὰ νὰ στερανῶσῃ τὴν ὄψη τους μ' ἓνα καινούριον
ἄερα, ποῦ μυροβολᾷ ἀπὸ πίστη. Τὸ ποιήμα οἱ Ποτέρες
ἔχει μιὰν ὀρμὴ λυρισμοῦ ἀξιοπαρατήρητου, καὶ τὸ κορυ-
φωμὰ του, οἱ τελευταῖοι στίχοι. Ἐκεῖ ὁ ποιητῆς τηράζοντας
γὰ χαρακτηριστὴ τὸν ἑαυτὸ του, εἶναι σὰ ν' ἀφίγῃ στοὺς κα-
τοπινοὺς τὴν ποιητικὴν του διαθήκη. Πόσο σοφὰ, πόσο λα-
γαρισμένα καὶ τετράπλευρα πέφτουν ἐδῶ τὰ λόγια ἓνα ἓνα !

Παιδὶ τὸ περιβόλι μου ποῦ θὰ κληρονομήσῃς,
ὅπως τὸ βρῆς καὶ ὅπως τὸ δῆς νὰ μὴν τὸ παρατήσῃς.
Σκάψε το ἀκόμα πιὸ βαθιὰ καὶ φράξε το πιὸ στέρεια
καὶ πλούτισε τὴ χλόρη του καὶ πλάτηνε τὴ γῆ του,
καὶ ἀκλάδετο ὅπου μπλέκεται νὰ τὸ βεργολογήσῃς,
καὶ νὰ τοῦ φέρῃς τὸ νερὸ τὸ ἄγνὸ τῆς βροσμῶνας,
καὶ ἂν ἀγαπᾷς τὰνθρώπινα καὶ ὅσα ἄρρωστα δὲν εἶναι.
ρίξε ἀγίασμό καὶ ξόρκισε τὰ ξοτικά, νὰ φύγουν,
καὶ τὴ ζωντανία σπεῖρε το μ' ὅσα γερά, δροσάτα.
Γίνε ὀργωτόμος, φυτευτῆς, διαφεντευτῆς.

Κι ἂν εἶναι

κ' ἔρθουε χρόνια δίσεχτα, πέσουν καιροὶ ὄργισμένοι,
καὶ ὅσα πουλιὰ μισέψουε σκιασιμένα, καὶ ὅσα δέντρα,
για τίποτ' ἄλλο δὲ φελῖν παρὰ γιὰ μετερίζια,
μὴ φοβηθῆς τὸ χάλασμό. Φωτιά! Τσεκούρι! Τράβα.
Ξεσπέρμενέ το, χέρσωσε τὸ περιβόλι, κόφ' το,
καὶ χτίσε κάστρο ἀπάνου του καὶ ταμπουρώσου μέσα.
γιὰ πάλεμα, γιὰ μάτωμα, γιὰ τὴν καινούρια γένα
π' ὄλο τὴν περμένουμε καὶ ὄλο κινάει γιὰ νάρθη,
καὶ ὄλο συντρίμμι χάνεται στὸ γύρισμα τῶν κύκλων.
Φτάνει μιὰ ἰδέα νὰ στὸ πῆ, μιὰ ἰδέα νὰ στὸ προστάξῃ,
κορώνα ἰδέα, ἰδέα σαθρὴ, ποῦ θὰ εἶν' ἀπάνου ἀπ' ὄλα.

Μὰ τὸ μάτι σὲ λίγο σὰ νὰ βλέπῃ ὀραματικά. Οἱ «Ἀγέ-
νητες ψυχές», τὰ ἔργα τὰ μισοτέλειωτα κ' ἴσως τὰ ποτιές
τελειωμένα, τὰ ἐπικά ταξίδια, τ' ἀφύπναια βλαστάρια, ποῦ

ὁ ποιητὴς τᾶχει ἀναστημένα στὴ φαντασία του μὰ κρυμένα στὰ βαθιά της καρδιάς του. Ἐρχονται μιὰ μιὰ οἱ ἀγέννητες ψυχές και ζητοῦνε νὰ πάρουνε σάρκα. Τοὺς χαρίζει ἀπὸ ἕνα τραγοῦδι. Ὁ Ἀντροῦτῆς, τὸ δρᾶμα ὁ Καλλιμαχος, κι ἄλλα δημιουργήματα, ξέρουμε πὺς ἀπὸ καιροὺ τὰ πλάθει ὁ ποιητῆς. Τώρα σὰν κάποι νὰ τοῦ ταράζει τὴ γαλήνη, σὰν κάποι νὰ τοῦ ὀρθοστηλώνεται μπροστά. Τοὺς στρώνει αἰθερόπλεχτα προικιά τοῦ ἀνειπώτου, σεγτόνια δάσπρα, γιὰ νὰ τὰ κοιμῆσι στὰ βάθη τοῦ εἶναι του.

Τὸ «Ἀνέβασμα στὸ Βράχο». Νά, ἡ ἐλπίδα, τὸ φῶς, ἡ σκέψη ἡ φιλοσοφική. Ἐνας πρωτεύας ὁ ποιητῆς. Ἀνεβαίνει στὴν Ἀκροπολὴ στὸ πλάι μὲ μιὰ γυναῖκα «λείψανο κάποιου μεγάλου πόνου». Ἡ μοναξιά του γίνεται τώρα διπλο-μοναξιά. Στὰ λείψανα, στὰ ἐρείπια ἀνάμεσα τοῦ ἀρχαίου κόσμου ἡ φαντασία του φλογίζεται. Μιά μεστή ποίηση ἀναβρῦζει ἄλλη μιὰ φορὰ, σὰν κάποιος νέος Ποσειδώνας μὲ μιὰ λυρικὴ τριαινα νὰ ξαναχτύπησε τὸ βράχο. Εἰκόνας ἀλαργινές και σημερνές, σμίγουν ἔξω ἀπὸ τὸ χρόνο, και τὰ λόγια τοῦ Σοφοκλή γιὰ τὴ ματαιότητα τῶν ἐγκοσμίων δίνουν τὴν ἐντύπωση ἐνὸς ἴσκιου βραδικοῦ ποῦ ἔρχεται ὕστερ' ἀπὸ μιὰ λαμπρὴ μέρα, σὰν ὁ ἥλιος κατεβαίνει και χάνεται πέρα στὰ νερά της Σαλαμίνας. Ὁ βράχος μένει στὴ νύκτα. Μὰ τὰ λείψανά του ἔχουν μιὰ νέα δόξα. Βοῦίζει τριγύρω τους ἕνα πρωτάκουστο τραγοῦδι, και τὸ ξέρει ὁ ποιητῆς πὺς ταίριαστο τοὺς εἶναι.

Και δὲ θὰ παραξενευτοῦν ἀκούοντας τὴ φωνή του τάγια τοῦ Βράχου λείψανα, τὴν ξέρουν τὴ φωνή μου. Μὲ νῆαν ἀγάπη κοσμική, μὲ νῆα πνοῇ ἑλληνίδα φουσώνας τὸν ἀνάστησε τὸ στίχο τὸν ἀρχαῖο, και κάποιαν ὄρα μαγική τοῦ «Βασιλιᾶ ἡ Φλογέρα» λάλησε ἀπὸ τὸ στόμα μου κι ἀπὸ τὰ δάχτυλά μου γιὰ νὰ οὐς πῆ, θεῖα μάρμαρα τοῦ Βράχου, τὸ τραγοῦδι ποῦ τὸ προσμένετε καιροῦς και τόχτε ἀπὸ τότε τοῦ ὄραίου σας ἔπνυ χάιδεμα, στὸ πείσμα τῶν ἀνθρώπων...

Ὁ διάλογος τοῦ Ἄντρα και τῆς Γυναίκας στὸ «Ἀερόπλονο», ἔχει κάποι ἀπὸ δρᾶμα. Μὰ τὸ δρᾶμα βαθύ, ἀπὸ μιὰν ἐσωτερική ἀνώτερη ἀνάγκη χυμένο, κλείνει μιὰ διαφορὰ τῆς ψυχικῆς οὐσίας τῶν δυὸ προσώπων. Ἀπάνου στὴ φράση τοῦ Σίλλερ: «Τὸλμα νὰ πλανᾷς τὸν ἑαυτὸ σου και ὄνειρα νὰ πλέκῃς», ξετυλίγονται οἱ δεκαπεντασύλλαβοι, γιομαῖτοι ἀπ' ὄνειρο, δίψα γιὰ τ' ἀψηλά πετάματα και ὕμνους, γιὰ νὰ δώσουνε θένη σὲ στεροφές ἀλλόμετρος ποῦ τίς σφραγίζει μιὰ ἰδιαίτερη ἀρμονία, σφιμένες, ἔτσι καθῶς εἶναι, στὸ πλατὺ φόρεμα τοῦ στίχου τῶν δεκαπέντε συλλαβῶν. Ὁ ποιητῆς ἔδω φιλοσοφώντας - πάντα μέσα στὰ σύνορα μιᾶς πρωτότυπης ποιητικῆς σκέψης, περασμένης μέσ' ἀπὸ τὸ αἶθημα - ἀνεβαίνει κορφές λογισμοῦ. Τὸ πλατὺ του βλέμμα, ἀγκαλιάζει ὅλα «τοῦ κύκλου τὰ γυρίσματα ποῦ ἀνεβοκατεβαίνουν». Και μέσα στὸ τρίσβαθὸ του νόημα περνοῦνε εἰκόνας ἀπὸ πρόσωπα, χτεσινά και σημερνά, ποῦ τὰ χτύπησε τοῦ χαμοῦ τὸ πελέκι. Ἔτσι, κλαῖς ἔδω μαζί μὲ τὸν ποιητῆ, τὸ λαμπρὸ ξανθὸν ὄνειροφανταστὴ ποῦ μὲ καμπάνες ἀσημένιες ἠχολόγησε τὴ λαχτᾶρα του γιὰ τὴν ἀνάσταση μιᾶς ἑλληνικῆς ὁμορφιάς, κ' ὕμνολογᾷς παρέκει τὸ παλληκάρι ποῦ ἔβρεξε μὲ τὸ αἶμα του τὰ χρώματα τοῦ Λιγκαδά πέφτοντας ἀπὸ τὰ ὕψη τῆς μηχανῆς ποῦ πάει νὰ καταχτήτη τοὺς αἰθέρες, κι ἀκόμα τραγουδᾷς μὲ τοὺς δεκατέσσαρες ἐντεκασύλλαβους τὸν ἀκριβὸ σοννετογράφου ποῦ τὸν τράβηξαν οἱ χρυσοὶ Μοῖρες. Κι ὅταν τὰ σκοτιάδια τοῦ βραδικοῦ πέφτουνε σιγά σιγά, πᾶς νὰ χωθῆς μαζί μὲ τὸν Ἄντρα στὸ ταπεινὸ του καλύβι, ἐνῶ βλέπεις ἀγνότια τὴ Γυναῖκα νὰ πηγαίνει Μοῦσα νὰ γίνη στὸ χλωμὸ ποιητῆ, πὺς εἰν προσμένει στίχους μουρμουρίζοντας. Ἡ σύγκρουση, γιὰ τὴν ἀντίθεση και τὴν ταυτότητα ποῦ ἔχει ὁ στοχασμὸς, τὸ πνεῦμα τοῦ νηρώπου, ποῦ πετᾷ και πᾶει ἀψηλά και πέρα, — μὲ τὴν ἐνέργεια και τὴν πράξη, ἡ

Δύναμη τοῦ κόσμου ποῦ εἶν' Ὑλη, κ' ἡ Ὑλη ποῦ εἶναι δύναμη, ὁ νόμος τοῦ φυσικοῦ κ' ἡ ἐπιστήμη, ὅλα τοῦτα ἀπ' τὴ μιὰ μεριά, κι ἀπ' τὴν ἄλλη τὸ γλυκὸ ἀλαφρὸ κρασί τοῦ ὄνειρου ποῦ μεθᾷ τὴν πραγματικότητα, δ' εἰστός παλμὸς ποῦ μᾶς τρεβᾷ, ἡ φωτιά τῆς ἀγάπης, τῆς καρδιάς ἡ σπίθα, νά οἱ δυὸ πόλοι, Ἄντρας και Γυναῖκα, σύμβολα τοῦ παντός μὰ και πρόσσομα δραματικά.

Οἱ «Νεραῖδες» — μὲ μιὰ πλατυνήτη συνθετικότητα, ποῦ λές και ξεχυλίζει μέσ' ἀπὸ τὴ λέξη και τὴ φράση, — και τᾶλλα ποιήματα ποῦ ἀκολουθοῦν, «Κομμάτια», «Ὑμνος». «Μέσ' ἀπὸ τὰ κόγκελα», «Γυναῖκες», εἶναι δημιουργήματα πολύμορφα και πολύψυχα ποῦ γητεύουν και τραβοῦν ὅλη τὴν καρδιά και ὅλο τὸ εἶναι. Στὸ τελευταῖο, περνοῦνε σὰ θύμησες μπροστά μας, στὸ ἀπελιτισμένο κραζίμο τοῦ ποιητῆ, οἱ γυναῖκες ποῦ τοῦ ταράξανε τὸ κῆλημα τῆς ζωῆς. Κι' ἂν ὁ στίχος ἔδω γίνεται ζωγράφος φτερωτός, μὲ χίλια χρώματα δυνατὰ κι ἀρμονισμένα, σὲ μιὰν ἐπίκληση γιὰ τὴν Ἀγάπη και γιὰ τὸν Πόθο, μὰ δὲν ἔχει γλύκα και πάθος ποῦ νὰ μὴ τὰ στολιστῆ γιὰ νὰ πλέξῃ τὸ συγκινητικὸ στεφάνι τοῦ πρώτου ἐρωτα, ποῦ στέκεται πάντα πάνω ἀπὸ τὸ μέτωπο τοῦ τεχνίτη, σὰ μιὰ δίψα δίχως ἱκανοποίηση.

Στὴ «Μελένια» ἀνασταίνεται φλογισμένο ἕνα κομμάτι τῆς παιδιaticῆς ζωῆς τοῦ ποιητῆ, και τὸ θεμὸ του κλάμα ξαναφέρει στὸν ἥλιο τὴ μνήμη τῆς ταπεινῆς Μεσολλογγίτις, ποῦ ἄφησε ἴσα μὲ σήμερα ὄνομα ἡ ἐποχὴ τῆς ὁμορφιάς της, ἐκεῖ στὴν ἄκρη τῆς λιμνοθάλασσας. Δὲς πὺς ἡ πρωτογενώριστη ἡδονὴ συνταράζει, ἀκόμα και τώρα, τὸ δοξάρι τῆς μεστής λύρας τῶν «Βωμῶν».

Ἦρθες. Μιὰ φούρια ἡ γάρη σου, βακχίδα ἡ ὁμορφιά σου. Τὰ χέρια σου, ἀ! τὰ δάχτυλά σου, τάσημένα ἀρπάγια, δεντρογα' ιῆς τὰ μπόρτσά σου κουλουριαστὰ προσμέναν, κάποιαν ζώη νὰ τιναχτοῦν νὰ τὴν ἀπορροφήσουν.
Ἦρθες μὲ τὰ βασιλικά σημάδια τοῦ κορμινοῦ σου.
μὲ τοῦ λαμοῦ σου τὴν ἐλιά ποῖ εἶτανε σὰ νὰ δείγῃ τὸν τόπο, νάρθη, στὸ φιλί, κ' εἶτανε σὰ νὰ γνέφῃ πρὸς τὸ φιλί νὰ φτερωθῆ. νὰ μὴν ἀγοπορήσῃ.
Κ' ἴρθες μὲ τὰ βασιλικά σημάδια τοῦ κορμινοῦ σου, μ' αὐτὸ τὸ μαυοσχάραγο στὰ μείλι σου ἀνθοτρίχι ποῦ τὴ φεγγόβολη ἔκοβε τοῦ πρόσωπου λευκότη κ' ἔδινε ἀντρίκια ἀποκοτιὰ στὴ θηλυκιά σου γλύκα.
Ἦρθες. Καὶ τὸ μεταξωτὸ φακίόλι στὰ μαλλιά σου, στὰ ζωντανά σου τὰ μαλλιά, στὰ πῶ ἀκριβὰ μετάξια, λαϊκὸ στεφάνι στόλιζε τὰ χρυστερά σου νιάτα.
Και τὸ τραγὸ σου ἀνάστημα μὲ τὴν κορμινοστασία σου ὀλόγουρά μας τοῦ βραδικοῦ γιομίζαν τὸν ἄερα σὰν ἀπὸ κάποιας ξαφνικῆς ἀνεμικῆς φοβῆρα.

Ὡ πὺς μέσ' ἀπὸ τοὺς στίχους ἀνασταίνεται μπροστά μας ὄλος ὁ ἐρωτῶπαθος χαμηλὸς τόπος τοῦ βούρκου και τῆς αἵματοστάλαχτης δύσης. Νά, τὰ στενὰ σοκάκια. νά ἡ πλατεία τῆς ἐκκλησιαῆς, νά ὁ δρόμος ποῦ πέρασε τὸ μαρτύριο τῆς πομπειμένης Μελένιας. Νά κ' ἡ ἡρωϊκὴ Μοῦσα ποῦ καταστάλαξε κεί ἀπὸ τοὺς καιροῦς τοῦ εἰκοσίνου, νά κι ὁ αἰθερόγραφος ἴσκιος τῆς Βαράσσοβας ποῦ κρέβει τὴν ἀνατολὴ ἐκεῖ πέρα... Καὶ σὰν παρηγοριά ἴσως γιὰ τὴν ἀμαρτωλὴ Μεσολλογγίτις, ταιριάζει τὸ τροπάρι τῆς Κασσιανῆς. Τὸ ξανάχουσε μαγικὰ ὁ τεχνίτης, σὲ στίχους εὐλαβητικούς, γαλήνιους, μακάριους, μὲ ὅλο τὸ βάθος και τὸ πάθος τῆς αἰστοσύνης του τῆς μουσικῆς.

* *

Δουλοδολοῖ οἱ «Νέοι ἀνάπαιστοι και ἱαμβοί». Ἀπάνου στὸ γνώριμο ζευγάρισμα τῶν μέτρων τοῦ 1897, ἀκοῦμε νέες φωνές. Ἀφορμὴ γιὰ νὰ σταθῆς και νὰ συγκρίνῃς. Ἐκεῖ, ἀκόμα ἡ τάση τῆς ἀπλῆς μορφῆς τοῦ ἀντικειμενικοῦ. Ἔδω, μιὰ ψυχὴ ταραμένη, χτυπημένη ἀπὸ φαντάσματα και

φωτοίσκους. Παρακαλείται, ξεμολογείται, θρηνεί. Όμως τὸ νόημα κάθε κομματιού τὸ έχουμε μπροστά μας ἀκέραιο, σφυροκοπημένο σὲ στίχο πὸν λάμπει ἀπὸ χρυσάφι κι ἀπὸ σμάλτο. Κάποια ποιητὴ κλασικὴ εἶταν πὸν βλογοῦσε τοὺς καλλιῶντες Ἰαμβους. Στὸν νέον τώρα, μένει κάτι ἀξεδίφαστο ἀπὸ γαλήνη. Κι ἂν κατὰ τὸ στίχο τοῦ Σολωμοῦ: «ἔδῶ ποτὲ δὲν ἔλειψε λουλούδι καὶ πουλάκι», ὅμως πλῆθυναν τῆς ψυχῆς τὰ χρόνια καὶ σὰ νὰ μεγάλωσαν τὰ προβλήματα τοῦ μέσα μας κόσμου.

Βόηθα. Δὲ θέλω τὸ ἔλεος,
τὸ χέρι σου γυρεύω,
σκιᾶχρο ὁ βωμὸς πού ἐτοίμασα,
φοβᾶμαι καὶ λατρεύω.

Διωγμένα μου τὰ σφάγια
τὰνθοστέφανα. Δράμε.
Θεὸς ἀφαντος ἀνάμελος,
λατρεύω καὶ φοβᾶμαι.

Κατὰρα φιδοπλόκαμη
μὲ κυνηγαί. Βοήθεια!
Ποιὸς μὲ ρίχνει στὰ τάρταρα
γιατὶ ἔχω τὴν ἀλήθεια;

Μάταια ὁ ποιητὴς ἐπικαλείται τὴν πικρὴ ψυχὴ του νὰ μερέψη, τὴ βραδινὴ φωτιὰ νὰ τοῦ διώξῃ τὸν κρύο τρόμο, μάταια ζητᾷ βοήθεια γιὰ μιὰ φιδοπλόκαμη κατὰρα πὸν τὸν κυνηγᾷ. Τοῦ πόθου ὁ τάραχος κ' ἡ λαχτάρα τοῦ πάθους τοῦ ἔχοντε ζωσμένη ἀπὸ παντοῦ τὴν ψυχὴ. Νὰ λευτερωθῆ ἀδύνατο. Μὰ ἡ τέτοια σκληριὰ εἶναι, πὸν κάνει τὴν πηγὴ ν' ἀναβρῦξῃ ἀστέρευτο τῆς Κασταλλίας τὸ νερό, πὸν κάνει τὸν κάμπο χιλιογραφέιστο ἀπὸ λουλούδια παθητικὰ, χλωρὰ, μ' ἕνα νοῦ πὸν τὰ βαφαίνει.

Καὶ ὅμως, ἀντίθετα, γιὰ τὴν κάποια κλασικότητα πὸν τὰ σημαδεύει, δὲν μπορεῖ νὰ ξεχάσῃ κανεὶς νὰ μνημονέψῃ τραγοῦδια τοῦ πρώτου βιβλίου τῶν «Βωμῶν», σὴν τὴν «Ἀντιόπη» μὲ τὸ θεσμὸ περιγραφικὸ λυρισμὸ πὸν τὸ σφραγίζει καὶ μὲ κάτι σὴν ἡρωϊκὴν ὑπόκρουση γιὰ μιὰ νέαν Ἀμαζόνα, πὸν ὁμορφῆνε μὲ τὴ λιγεράδα τῆς τὸ Ρουμελιώτικον ἀέρα, ἄξια νὰ τὴν ὑμνήσουν

ἀπὸ τὸ Βάλτο ἀσκήδες κι ἀπὸ τὰ Καρπενήσια.

Τραγοῦδια, σὴν τὴ «Χώρα πὸν δὲν παιθαίνει», λουλουδιοῦ ἀνάδωμα μεσ' ἀπὸ τὴ δημοτικὴ παραδόση, μὲ μιὰν ἀριστουργηματικὴ ἀπόδοση πάνου σὲ διστιχα, ἄξια νὰ φανερωθοῦνε σὴν ὑπόδειγμα μεσ' στήν τέχνη τῆς ἀπαγγελίας, σὲ κοσμικὲς σάλες πὸν ὡς τώρα τίς βαφαίνουνε συχνὰ πυκνὰ ξενόγλωσσες ἀλαφρότητες τῆς ἀράδας.

Τὸ βιβλίον τελιώνει μὲ τοὺς «Χαιρετισμοὺς τῆς Ἡλιογέννητης». Τὸ ποίημα γνωστὸ ἀπὸ τὸ πρῶτο του τύπωμα ἔδῶ καὶ δεκαπέντε χρόνια. Ἐλαμψε τότε σὴν ξάφνισμα γιὰ τὸ στοχασμὸ του, τὴν ἀλληγορία του, τὸ σφιχτὸ του δέσιμο καὶ τὸ στίχο του τὸν ἀερογραμμένο. Ἐνα δοκίμασμα νέας τέχνης στὰ τότε χρόνια, πὸν κλείνει ὅμως ἐν' ἄξιο δημοῦρημα. Ὁ Παλαμᾶς, πάντα καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, στάθηκε μὲ τὰ ἔργα του σὴν ὁδηγὸς καὶ σὴν δάσκαλος, ἀκόμα καὶ στοὺς συγκαιρινούς του μεστοὺς λογοτέχνες. Γιατ' ἡ γραμμὴ του καὶ τὸ κοντίλι του, ὅσο κι' ἂν πατούσανε στέρεα, εἶχανε φτερά καὶ τρέχανε νὰ βροῦνε κάμπους ἀθέριστους καὶ δάση ἀνεργήνητα. Σήμερ' ἀκόμα μὲ τὸν καλιὸ δεκαπεντασῦλλαβο μᾶς δίνει κάτι καινούριον στὸ μεταχειρισμὸ του μέσα στοὺς «Βωμῶν». Ὁ τονισμὸς του πὸν παίρνει τὸ τσάκισμα καὶ τὸ γονάτισμα τοῦ κουρασμένου, εἶναι μαζί καὶ λίγισμα παρθενικὸ μ' ὄλες τίς χάρες καὶ τίς γλύκες τοῦ δεμένου κορμοῦ. Κι ἄλλοι δοκίμασαν, κι ὁ ἴδιος ὁ ποιητὴς μέσα στή «Φλογέρα τοῦ Βασιλιά», τὸ τέτοιο εἶδος τοῦ τονισμοῦ. Μὰ ἔδῶ παίρνει μιὰν ἐντέλεια καὶ μιὰν ἀπλότητα πρωτοφανέωτη.

Πόσες ἀφορμὲς γιὰ ζετάσματα καὶ ψαξίματα μπορεῖ νὰ δώσῃ τὸ νέο βιβλίον! Ἐνα συστηματικὸ κοίταμα δάκρυον τοῦ πολυτομοῦ ἔργου τοῦ ποιητῆ, θὰ εἶτανε μαζί καὶ μιὰ μέθοδος ποιητικῆς τέχνης καὶ ἰδέας. Μὰ ἡ μυστικὴ ἰσρὴ φωτιὰ καίει ἀκόμα στὸ βωμό. Ὁ θουσιαστὴς ἀγγρηνος λατρεύει μὲ τὴ φαντασία. Ἡ λειτουργία τούτη ἔχει ψαλμούς πὸν κλείνουν μέσα τοὺς κατὰ ἀπὸ τοὺς κύκλους τῶν κόσμων καὶ τῶν αἰώνων, κατὰ ἀπὸ τὰ βαθιὰ καὶ ἀξεδιάλυτα τῆς ἀνθρώπινης μοίρας μας. Κι ὄλα τραβᾶνε καὶ πάνε πότε μ' ἕνα σπάραγμα θλίψης, πότε μ' ἕνα τίναγμα ἐνός ἤχου πὸν ὑψώνεται ὡς τὰ οὐράνια. Τάχα ὁ ποιητὴς δὲν τὸ εἶπε;

Εἶναι τῆς Ποίησης ἡ φωνή, πότε δαρμὸς, πότε ὕμνος.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ

XIII

Χλωμὴ μου λάμπα, πὸν σὲ ἀναψε τὸ χέρι τῆς λύπης, φέγγεις σὴν ἄστρο. Ὅτε χαμηλώνεις, ὅτε ἀποσταίνεις. Θαρρετὰ πᾶς μπροστά, φωτιζοντας δρόμο πὸν πρώτη ἐγὼ τὸν ὀργάνω. Φτίσαμε πιὰ στὸ βασιλεῖο τῶν πέτρινων ὄντων. Στὶς κουφάλες τίς παγερές, πὸν ξαναδίνουν τὴ φωνὴ ἀλλαγμένη. Ἐδῶ, πὸν οἱ δυὸ οὐρανοί, τοῦ δυνατοῦ καὶ τοῦ ἀδύνατου, ἀλλάζουν τὸ τραγικὸ φιλί. Φέξε μου.

XIV

Ὅταν πέταξε καὶ τὸ τελευταῖον τοιγάρο, γύρω τῆς εἶχεν ἀπλωθεὶ κάμπους ἀπὸ κατακόκκινες παπαροῦνες. Γῆθθηκε καὶ ἄρχισε νὰ στολιζέται. Ἐβαλε καὶ στὴ μέση τῆς καὶ στὰ στήθια τῆς καὶ στὰ μαλλιά τῆς ἀπὸ δαυτες. Ἐβαλε καὶ γύρω στὸ λαιμὸ τῆς ἕνα στεφάνι. Καὶ κυττάχτηκε. Εἶταν σὰ μιὰ μεγάλη σταξιά αἷμα. Τῆς φάνηκε ἀστεῖο καὶ γέλασε, γέλασε δυνατὰ. Γελώντας ἔτσι, ξαπλώθηκε χάμω, μὲ τὰ μάτια τενωμένα πρὸς τοὺς καπνοὺς τοῦ ταβανιοῦ. Σὲ λίγο κατακάθισαν ὄλα. Καὶ τότε εἶδε πὸν κυλιόντανε σὲ στάχτες.

XV

Μέσα μου, δλου τοῦ κόσμου τὰ μπουμπούκια. Σκύψτε βαθειὰ, ἢ ὑψωθεῖτε νὰ μυρίσετε. Θὰ βρῆτε τὸν ἑαυτὸ σας, κάθε γεννημένο καὶ κάθε πὸν σὲ λίγο θὰ γεννηθεῖ. Ὅλες τίς ζωοῦλες, ἰγίνωτες, γιατί δὲν περᾶσανε ἀπὸ τὴν πυρὰ τῆς πραγματικότητας, μὰ ροδόσαρκες καὶ ὠραιοπλάσμενες. Ὅργανισμοὺς ζεστοὺς ἀπὸ τὸ πάθος, ἀπὸ τὴ σκέψη καὶ ἀπὸ τὴ λαχτάρα μου, πὸν μιὰ γρήγορη μέρα θὰ σᾶς δώσουν λυμένο τὸ μυστήριον τῆς γυναικείας ψυχῆς.

XVI

Τὰ ἄστρα ἔμοιαζαν σὰ μάτια δακρυσμένα. Δυὸ δάχτυλα χεριῶν παγωμένων, πὸν μόλις ἀγγίζαν, τρα-

δοῦσαν ὄλο τὸ φῶς τοῦ οὐρανοῦ. — Ἦθελα νὰ μᾶς ἐπιαναν οἱ κουρσάροι, τοῦ εἶπε, καὶ νὰ μᾶς πῆγαιναν σὲ μιὰ σπηλιά.— Καὶ τί θὰ κάναμε ἐκεῖ;— Θὰ μιλούσαμε.— Καὶ ὕστερα;— Θὰ σωπαίναμε.— Τίποτ' ἄλλο δὲ θὰ κάναμε;— Καὶ θὰ ἐρχόμαστε πιδ κοντὰ νὰ ζεσταθοῦμε, γιατί θὰ εἶτανε κρῦο καὶ λάσπες στὴ σπηλιά.— Καὶ ὕστερα; Θὰ ἐσκυθα ἀπὸ πάνω σου καὶ θὰ κῦταξα τὰ μάτια σου βαθεῖά, ὦρα πολλή.— Καὶ ὕστερα;— Θὰ τὰ φιλοῦσα τὰ μάτια σου.— Καὶ ὕστερα;— Θὰ τὰ φιλοῦσα τὰ μάτια σου.

ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ

Ο ΕΓΚΑΘΕΤΟΣ

«... Ὁ δόκτωρ Παπαδάκης, τοῦ οἰοῦντο τὸ ὄνομα ἀποκαλύπτει τοσοῦτον καθαρῶς τὴν ἰδιαιτέραν πατριδα, ἐλησμόνησεν αὐτὴν διὰ μίαν ἡμέραν ὅπως παρουσιασθῆ ὡς συμπολίτης τοῦ Γενεναίου φιλοσόφου. Ὅ,τι δύναται νὰ ἐξαγάγῃ τις ἐκ τοῦ λόγου τοῦ δόκτωρος τούτου εἶναι ὅτι θὰ διδάξῃ μίαν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἔδρας τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου, ἀποδείξας ἤδη ὅτι γνωρίζει νὰ ἐκλέξῃ τὴν ἀτραπὸν ἣτις ὀδηγεῖ πρὸς αὐτὴν ταχύτερον ἐν Ἑλλάδι».

Ἐφημ. «Ἐμπρός» (29.12.915 σελ. 1).

Αὐτὰ, καὶ ἄλλα, γραφτήκανε στὸ «Ἐμπρός», σὲ κύριο ἄρθρο, ὅπου βριστήκανε ὡς ἐγκάθετος (!) ὅλ' οἱ ὁμογενεῖς πού συγκροτήσανε τὸ Συνέδριο τοῦ Παρισίου. Περισσότερο ἀπ' ὅλους βριστήκε ὁ Παπαδάκης, ἕνας ἐπιστήμονας πού ἂν καὶ λήγει τὸνομά του εἰς—α κ η ς δὲν κατάγεται ἀπὸ τὴν Κρήτη, ὅπως νόμισε τὸ «Ἐμπρός», μὰ ἀπὸ τὴν Ἠβλὴ καὶ τιμαίει ἀληθινὰ τὸ Ἑλληνικὸ ὄνομα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιστήμη στὴ Γενεύη, διευθύνοντας ἐκεῖ δυὸ μεγάλες νευρολογικὰς κλινικὰς, ἀφοῦ ἐχρημάτισε πρῶτα, ἀρκετὰ χρόνια, chef de clinique στὴ νευρολογικὴ κλινικὴ τῆς Γενεύης. Ἄν ἤθελε ἔδρα πανεπιστημιακὴ ὁ Παπαδάκης θὰ τὴν καταχτοῦσε εὐκολὰ στὴν Εὐρώπη, μὰ καὶ στὸ δικό μας ἐδῶ πανεπιστήμιο, ὅχι μὲ «ἀτραπούς», πού δὲν τις ξέρει καὶ πού τις σιχαίνεται, μὰ μὲ ἐπιστημονικὴ ἐργασία. Σὲ λίγο θὰ βγῆ μιὰ μετάφρασή του «Ἡ ψυχολογία τοῦ πνεύματος» πού καὶ μόνο ὁ πρόλογός της ἀξίζει ἴσα, μπορεῖ καὶ περισσότερο, μὲ τὸ κείμενο.

Αὐτὸς εἶναι ὁ ἐγκάθετος τοῦ «Ἐμπρός». Θέλει ἀκόμα καὶ ἄλλες πληροφορίες; Νὰν τοῦ τις δώσουμε. Ποτὲ δὲν ἄφισε ἀπροστάτευτο κάθε Ρωμιοῦ πούτυχε νὰ περάσει ἀπὸ τὴ Γενεύη καὶ νὰ χρειαστῆ ἀδερφικὴ καὶ πατρικὴ προστασία καὶ ἡ χαρὰ του εἶναι τρισμέγιστη ὅταν τοῦ παρουσιάζεται ἡ εὐκαιρία νὰ κάνει καλὸ σὲ συμπατριώτη του. Ὁ πατριώτης Παπαδάκης ἀξίζει ὅσο καὶ ὁ ἐπιστήμονας Παπαδάκης. Ὅσοι δικοὶ μας περάσανε ἀπὸ τὴ Γενεύη τὸ μολογούνε μὲ θαυμασμό καὶ ὅσοι συδεθῆκανε κάπως

στενότερα μαζί του ξεκαρδιστήκανε στὰ γέλια μὲ τοῦ «Ἐμπρός» τὰ βαναυσολογήματα.

Ὅταν, ἐπὶ φαυλοκρατίας, τοῦ δόθηκε τὸ παράσημο, τῶκρυφε στὸ συρτάρι του. «Ἐγώ, ἔλεγε, δὲν πρόσφερα τίποτε στὸ Κράτος ἢ στὸ ἔθνος γιὰ νὰ μὲ τιμήσουνε μ' αὐτό. Ἐπειτα, καὶ κείνοι πού μου τὸ δώσανε δὲν ἀξίζουν τὴν κόπο νὰ κυβερνοῦν ἕνα Κράτος πούχει μεγάλο προορισμό. Πῶς μπορῶ νὰ φορῶ τὸ παράσημο πού τὸ φοροῦν καὶ τόσο ἄλλοι πού ξεμεταλλεύονται ἀδιάντροπα τὸ δυστυχισμένο αὐτὸ Κράτος;» Καὶ μόνο ὕστερ' ἀπὸ τοὺς νικηφόρους πολέμους τῶβγαλε τὸ παράσημο ἀπὸ τὸ συρτάρι του καὶ τὸ φοροῦσε περήφανα σὲ κάθε μέρα ἐπίσημη.

Ἔχει κ' ἕνα μεγάλο ἐλάττωμα ὁ Παπαδάκης. Νὰ πιστεύει στὸ Βενιζέλο. Μὰ τὸ ἐλάττωμα αὐτὸ τῶχουν καὶ ὅλοι πάνω κάτω οἱ Ἕλληνες πού ζοῦνε στὴν Εὐρώπη. Πιστεύουνε στὸ Βενιζέλο, ὅπως πιστεύανε καὶ στὸν Τρικούπη. Καὶ τότε «ἐγκάθετος» τοὺς λέγανε τὰ Δεληγιαννικά «Ἐμπρός» τῆς ἐποχῆς. Τί σημαίνει ἕμω; Ἐγκάθετος ξεγκάθετος ἐρχονται πάντα ἀπέξω νὰ μᾶς δεῖξουν τὴν πλάνη μας, νὰ μᾶς ἀνοίξουν τὰ κλεισμένα ἀπὸ τὴν κομματικὴ ἐμπάθεια μάτια.

Τίποτ' ἄλλο.

Δ. Π. Τ.

ΣΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΤΕΣ ΜΑΣ

Μὲ τοῦτο τὸ φύλλο ὁ «Νουμάς» μπαίνει στὰ δεκατέσσερα χρόνια του. Τί σημασία ἔχει ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς γιὰ τὸν ἀγῶνα μας, ἀφίνουμε ἄλλοι νὰν τὸ πούνε—τῶτανε κίόλας, καὶ μὲ λόγια παραπολὺ παινετικά, καὶ ὅταν ὁ «Νουμάς» πάτησε τὰ πέντε χρόνια του, καὶ ἀκόμα σὺ γιόρτασε τὴ δεκαετη ἴδα του. Καιρὸς τώρα νὰ μιλήσουν κ' οἱ ἀναγνώστες μας, κείνοι δηλ. πού ἀγοράζουν τὸ «Νουμά» φύλλο φύλλο ἀπὸ τὰ κίόσκια. Καὶ ἡ κουβέντα τους ἀξίζει νὰ γίνε μ' ἔργα καὶ ὄχι μὲ λόγια. Ὅσοι λοιπὸν ἀπ' αὐτοὺς ἀληθινὰ ἀγαποῦν τὸ «Νουμά» καὶ ἀναγνωρίζουν τις θυσίας του καὶ τις μπόρες πού νίκησε γιὰ νὰ πατήσῃ στὰ δεκατέσσερα χρόνια του, ἔχουνε χρέος νὰν τονὲ συντρέξουν καὶ νὰ γραφοῦνε συντρομητῆς του.

Φυσικά, ὅποιος λογαριάσει ἐμπορικὰ θὰ ἰδεῖ πὸς τονὲ συμφέρνει καλύτερα νὰγοράζει τὸ «Νουμά» φύλλο φύλλο, νὰγοράζει μάλιστα καὶ δ' ὁ καὶ τρία φύλλα μαζί, παρὰ νὰ γραφτῆ συντρομητῆς. Μὰ τὸ εἶπαμε. Ὁ «Νουμάς» δὲν εἶναι ἐπιχείρηση, εἶναι ἀγῶνας καὶ σ' ἕναν ἀγῶνα ἐμπορικὰς σκέψες δὲ χωροῦν. Ὅσοι τὸ νιώσουν αὐτό, δὲ θὰ διστάσουν καθόλου νὰ μᾶς συντρέξουν στὸ ἔργο μας. Γιὰ τοὺς ἄλλους, τὰ περισσότερα λόγια περιττά.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : στο «ΑΚΑΔΗΜΑΓΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ»

Όδος Ἀκαδημίας 40

Συντομὴ χρονιάτικη : Δρ. 20.

Βρίσκεται σὲ ὅλα τὰ κίосκια καὶ πωλιέται 20 λεπτά τὸ φύλλο.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΜΕ τὴν «Πολιτικὴ Ἐπιθεώρηση», πού ὁ πρῶτος ἀριθμὸς τῆς βγήκε στίς 2 τοῦ Γενάρη, ἀποχτήσαμε ἓνα βδομαδιάτικο πολιτικὸ περιοδικὸ πρῶτης σειρᾶς. Καὶ μόνο μὴ ματιά νὰ ρῆξει κανεὶς στὰ περιεχόμενά τῆς θὰ νὰ μολογήσει αὐτὸ καὶ θὰ ἴδῃ πῶς ἀποχτήσαμε κάτι πού ἀληθινὰ μᾶς ἔλειπε ἓνα ὄργανο δημοσιογραφικὸ δηλ. πού στίς σελίδες του μέσα νὰ ζετᾶται καλοσύνειδα κ' ἐπιστημονικά, μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς, τὸ κάθε μας πολιτικὸ ζήτημα. Ἡ πρώτη-πρῶτη μελέτη πού δημοσιεύεται, μὲ τὸν τίτλο : « Ἀνασκόπησις τῶν ἐξωτερικῶν γεγονότων ἐν σχέσει πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου » εἶναι μὴ μελέτη βαθιά, γιγαμάτη οὐσία, μὴ καθ'αὐτὸ ἀποκαλυπτικὴ μελέτη πού ἀξίζει νὰν τῆ διαβάσουν ὅλοι ὅσοι δεῖν νὰ βροῦν τὴν ἀλήθεια γιὰ τὴ σημερινή μας τριανταφυλλένια κὶ ἀξιοθάμναστη κατάστασι.

Μὲ τὴν «Πολιτικὴ Ἐπιθεώρηση» μπορεῖ κανεὶς νὰ-χει κάποτε μικρὰς διαφωνίας, μὰ θάχει πάντα καὶ σίγουρα ἓναν ἀνοιχτομάτη ὁδηγὸ, πού κρατώντας τον ἀπὸ τὸ χέρι θὰ περνᾷ τὰ πολιτικὰ στενωπύμια δίχως νὰ λασπώνεται.

ΟἴΤΕ βαλτοὶ οὔτε ἀβαλτοὶ εἰντοσαν οἱ στρατιῶτες πού ἀποπειραθῆκανε τὴν παραμονὴ τῆς πρωτοχρονιάς νὰ δολοφονήσουν τὸν κ. Θαλῆ Κουτούπη. Ἡ ἀπόπειρα ὡστόσο ἔγινε κὶ κάποιος θὰ φταίει γι' αὐτή. Κὶ ὁ φταίτης εἶναι ἡ κατάστασι ἢ ἀξιοθρήνητη πού δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸν ἀχαλίνωτο ἀντιβενιζελικὸ τύπο κὶ ἀπὸ τοὺς συστηματικοὺς ἀυλοκόλακας πού δημιουργοῦνε ὕβριστὰς τοῦ Ἰθρόνου καὶ σκευωρίας ἀντιδυναστικὰς γιὰ νὰ πουλᾶνε δούλεψη καὶ νὰ κάνουν τὴ δουλίτσα τους.

Ἡ ἀπελπιστικὴ αὐτὴ κατάστασι πού μᾶς σπρώχνει σὲ χάος ἐσωτερικὸ (τὸ ἐξωτερικὸ πιά χάος τὸ γευτήκαμε καὶ τὸ συνειθίσαμε), θ' ἀλλάξει μόνο ἂν ἀλλά-

ξουνε μὴκλὰ μερικοὶ καὶ πᾶψουνε νὰ προσέχουνε στίς τέτιες καταγγελίας. Ὅ,τι γινότανε στὴν ἀρχαία Ἀθήνα μὲ τὰ σῦκα πού δημιούργησε τοὺς συκαφάντες, φοβοῦμαστε πῶς ἀρχίνησε νὰ γίνεται καὶ σήμερα δὴ μὲ τὸ θρόνο.

Ἄν ἔχουμε ἀδικο, νὰ μᾶς συμπαθήτε.

Ο ΨΥΧΑΡΗΣ κάνει τὸ χρονιάτικο μνημόσυνο τοῦ γιοῦ του, πού σκοτώθηκε πέρσι στὸν πόλεμο, μ' ἓνα ποίημα «Au fils tué à l'ennemi» πού μᾶς τῶστειλε σὲ ὁμορφοτυπωμένο φυλλάδιο ἀπὸ τὸ Παρίσι. Τὸ ποίημα αὐτὸ, μεταφρασμένο ὑπὸ τὸν Κωστῆ Παλαμᾷ, θὰν τὸ τυπώσουμε στὸ ἐρχόμενο φύλλο.

Ἡ ΚΑΚΟΘΕΙΑ τῆς «Ἐταιρίας τῶν Οἴνων καὶ εἰσπνευμάτων» πού ἀνέβασε τὸ φωτιστικὸ εἰσπνευμα ἀπὸ μὴ δραχμὴ σὲ μὴ κὶ ὀγδόντα τὴν ὀκά, δείχνει σὲ τί ξεχαρβάλλωμα βρισκόμαστε. Μὰ καὶ ἡ βουδαμάρα τοῦ τύπου μπρὸς στὴν ἀυθαίρετη αὐτὴ μπακαλοσύνη, γιὰ νὰ μὴ τὴν ποῦμε ληστεία, πῶς ἐξηγίεται ; Μπού-κωμα καὶ δὴ βέβαια. Τί ἄλλο :

Τὰ πρῶτα βαφτίσια τοῦ «Λευκοῦ Σταυροῦ» γίνονται αὔριο πρῶτ' ἐπὶ τὴ Μητρόπολη. Δηλαδὴ γεννήθηκε τὸ πρῶτο παιδί, ἓνα Μενιδιάτοπουλο γιγαμάτο ζωὴ καὶ ὁρασιά, ἀπὸ τοὺς λευκοὺς αὐτοὺς γάμους πού εἶναι ἔργο τοῦ ἀκαταπόνητου κὶ ἀλτροῦστικώτατου Μαρσούκα. Στὸ βαφτιστήρι του θὰ δώσει ὁ ποιητὴς τσαρούχια, φουστανέλλα καὶ μὴ ξυφολόγη —τὴν ἀρματωσιά τοῦ ἐκδικητῆ. Μὰ καὶ στὸν ποιητὴ ἔλ' οἱ Ἕλληγες ἔχουνε χρέος νὰ δώσουν κάτι γιὰ τὸ «Λευκὸ Σταυρὸ» του —γιὰ τὸ κατάλευκο ἔργο του.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Μανόλη. Μᾶς γράφεις πῶς «ἐπιθυμῶ νὰ μὴ λαβαίνω πιά τὸ φύλλο». Ἐπειδὴ κατέχεις μὴ ξεχωριστὴ θέση στὸν ἀγῶνα, (ἐγραφεῖς, θαρροῦμε, καὶ τὴν πολυθρόνητη Κακολογία τῆς δημοτικῆς) εἰμῖστε ὑποχρεωμένοι νὰ δημοσιέψουμε τὸ τελεσίγραφό σου. Φυσικά, τοῦ λόγου σου τὸν ἔχτιμάς τὸ «Νουμά», ἀφοῦ σὲ κάθε ἐπιστημονικὴ σου ἐργασία τὸν ἀναφέρνεις. Μὰ θέλησες νὰ εὐχαριστήσῃς ἄλλους. Καὶ γιὰ νὰ τὸ μάθουν αὐτοὶ οἱ ἄλλοι, πού φυσικά δὴ θὰν τὸ πιστέψουν ἂν τοὺς τῶλεγες, δημοσιεύουμε τὸ τελεσίγραφό σου.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

✻ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΑΙΔΙ ✻

11—

Πρώτη φορά τον διάβαζε τελειωμένο για να σκηματίση μίαν ολοκληρωτικήν εντύπωση. Μά το μάτι σκόνταβε κι άγκυκαζότανε να σταματάη σε κάθε φράση. Οι ιδέες του φαινότανε ξένες σά να μὴν είχανε βγῆ από τὸ δικό του μυαλό, οί λέξεις τονέ πληγώνανε.

— Περιεργο, πῶς ἔγραφα ἐγὼ τέτοια πράματα ;

Ἄλθθεια. Οι ιδέες αὐτὲς ἀντιπροσωπεύανε τὸν παλιόν Ἀλέξη, τὸν Ἀλέξη τοῦ χωριοῦ. Ὁ σημερινός Ἀλέξης εἶχε ἄλλες ιδέες. Τὸ λόγο τὸν εἶχε γράψει ὁ παλιός Ἀλέξης κι ὁ σημερινός ἀρνεϊότανε νὰ τὸν ἀναγνωρίση.

— Ἀδύνατο ἐγὼ νὰ πῶ τέτοια πράματα.

Σάν τέλειωσε τὸ διάβασμα σηκώθηκε κι ἄρχισε νὰ δηματίζη μέσα στὴν κἀμαρα ἀνήσυχος.

— Κι ὅμως ἔχω δώσει τὸ λόγο μου, μουρμούρισε Σκέφτηκε νὰ κἀνῆ ἕνα συβιβασμό μὲ τὸν ἑαυτό του.

Νὰ προυνισαστῆ στὸν κόσμον καὶ νὰ παγγεῖλῃ τὸ λόγο κι ἄς μὴν πιστεῦε στὰ λεγόμενά του. Ἐπὶ τέλους συβιβάζεται κανεὶς μὲ τόσες καὶ τόσες ψευτιὲς στὴ ζωὴ του.

— Ὅχι, ὄχι. Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατο, εἶμαι ἀνίκανος νὰ τὸ κἀνω.

Τοῦ φαινότανε πῶς μόλις θάνοιγε τὸ στόμα του, κάποιος θὰ σηκωνότανε ἀπὸ χάμω καὶ θὰ τοῦ φώναζε Ἐμμε, μὴ λὲς ψέματα. Ἐμεῖς τὸ ξέρουμε πῶς ἐστὶ δὲν τὰ πιστεύεις αὐτά. Ἐνὶ φωνῆ αὐτὴ τὴν ἀκουγε νὰ βουίξη σταυτιά του τόσο καθαρά, τόσο ξάστερα... Καὶ νὰ μὴν ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ τοῦ τινάξη στὰ μούτρα μὴ δικαιωτορία, νὰ τονέ βγάλῃ ψεύτη... Ἐπὶ πρῆπε τότε νὰ σιωπάσῃ, νὰ μαζώξῃ τὰ χερσόγραφα του καὶ νὰ κατεβῆ ἀπὸ τὸ βῆμα μουντζουρωμένος. Ἄμα δὲν εἶναι κανεὶς σὲ τάξη μὲ τὴ συνειδήσή του δὲν πρέπει νὰ πιάνῃ στὸ στόμα του τὴν πατρίδα...

Περπατοῦσε καὶ κάποτε στεκότανε στὸ παράθυρο κ' ἔβλεπε τὸ φεγγάρι ποῦ περνοῦσε ἀργὰ μέσα ἀπὸ τὰ σύννεφα νὰ νᾶθελε νὰ ζητήσῃ κι ἀπὸ αὐτὸ κάποια συβουλή. Μὰ κείνο διαστικὸ, ἀδιάφορο προχωροῦσε πάντα στὸν ἀτέλειωτο δρόμο του δίχως νὰ δίνῃ καμὴ προσοχὴ στὴν ἀγωνία του.

— Ὅχι, ὄχι. Πρέπει τώρα τοῦλάχιστο νὰ φερθῶ σάν τίμιος ἄνθρωπος. Τὰ παιδιὰ θάχουνε τὸ δικαίωμα μὴ μὲρα νὰ μοῦ ζητήσουνε λόγο. Πρέπει νὰ τὰ λυπηθῶ. Καίρὸς νὰ νοιώσουνε κι αὐτὰ πῶς ὁ δάσκαλός τους εἶναι ἕνας δυστυχισμένος, μὰ τίμιος ἄνθρωπος, καὶ τότε θὰ νοιώσουνε ἕνα σέβας σὲ μένα...

Ἐἶχε πάρει πιά τὴν ἀπόφασή του... Ἐβγαλε ἀπὸ τὸ συρτάρι του μὴ κολλίτσον χαρτί, κάθησε κι ἄρχισε νὰ γράφῃ διαστικά, σφίγγοντας νευρικά τὴν πέννα, ἕνα γράμμα στὸ διευθυντῆ τοῦ σχολεῖοῦ.

Σοῦ εἶχα δώσει τὴν ὑπόσχεση νὰ μιλήσω στὴ γιορτὴ τοῦ σχολεῖοῦ σου. Λυπᾶμαι ποῦ ἔτα σουδὶνα τὴ μεγάλη αὐτὴν ὑπόσχεση, δὲ σουβουλεύτηκα πρωτῆτερα τὸν ἑαυτό μου. Μοῦ ζητήσατε νὰ τραγουδήσω τὴν πατρίδα. Λοιπόμοῦ ζητήσατε ἕνα πρᾶμα ἀδύνατο. Ἡ καρδιά μου εἶναι κρύα. Κάτι πέθανε μέσα της κι ἀδύνατο πιά νὰ ναστηθῆ. Μποροῦσα νὰ σᾶς γελᾶσω, νὰ ὑποκριθῶ, μὰ δὲ θὰ τὸ κἀνω. Προτίμησα νὰ σᾶς ξεμυστηρεῦθῶ τὸ μυστικὸ μου σὰ νὰ εἶσατε πατέρας μου κ' ἐλπίζω πῶς θὰ ἐχτιμήσατε τοῦλάχιστο τὴν εἰλικρινεία μου... Ἄλλοίμονο ! Εἶτανε μὴ παρεξήγηση μὲ τὸν ἑαυτό μου.

Ἐπόγραψε ἔκλεισε τὸ γράμμα μέσα σ' ἕνα φάκελλο. Ἀῦριο πρῶι πρῶι θὰ τὸν ἔστελνε μὲ τὸ ταχυδρομεῖο στὸ διευθυντῆ, κείνος θὰ φρόντιζε νὰ βρῆ ἄλλο ρήτορα γιὰ τὴ γιορτὴ κ' ἔτσι τέλειωνε ἡ ὑπόθεση.

— Ἔτσι. Τώρα εἶμαι φχαριστημένος, μουρμούρισε δλέποντας ἀπάνω στὸ τραπέζι τὸ φάκελλο.

Αὐτὸ τὸ ξεμυστήρημα τοῦφερε ἕνα ξαλάφρωμα στὴν ψυχὴ καὶ τώρα ἐνοιωθε τὸν ἑαυτό του πιά ἤσυχον.... Σκυρμένος πάνω στὸ τραπέζι ἀποκοιμήθηκε. Τὸ σπαρμαστέο χώνευε ἀργὰ ἀργὰ σὲ μὴ βουδῆ, καυτερὴ θλίψη. Ἡ μικρὴ φλόγα, κόκκινη, φώτιζε τὸ πρόσωπο τοῦ Ἀλέξη σ' ἕνα νεκρὸ.... Ὡτίσιε.

— Παλιὰ μολύβια, παλητοσίγγους, παλητὲς ιδέες ποῖς ἔχει γιὰ πούλημακα...

Πετᾶχτηκε ἀπάνω τρομαγμένος. Κοίταξε γορο του. Τὸ κερί λυωμένο, σῆστέ. Ὁ ἥλιος ἔμπαινε ἀπὸ τὸ παράθυρο χροῦμένος, ὁριαδευτῆς.

— Παλιὰ μολύβια, παλητοσίγγους, παλητὲς ιδέες ποῖς ἔχει γιὰ πούλημα, ἀκούστηκε πάλε ἡ φωνὴ ἀπὸ τὸ δρόμο μονότονη, ἀναγελάστρα, στριγγιά....

Ἄνατρίχιασε.....

12.

Κλειδωσε τὴν πόρτα τῆς κἀμαρᾶς του, ἔχωσε τὸ κλειδί στὴν τσέπη του κι ἄρχισε νὰ κατεβαῖνῃ τὴ σκάλα ἀργὰ. Ἡ κυρὰ Κατίνα, ἡ σπιτονοικοκυρὰ του, ποῦ κείνη τὴ στιγμὴ καθότανε στὸ χαγιάτι, προσπαθώντας νὰ κολλήσῃ ἕνα μπάλωμα σὲ ποικάμισο τοῦ ἄντρα της, τοῦρριζε μὴ λοξὴ ματιὰ καθὼς περνοῦσε ἀπὸ μπροστά της δίχως νὰ σηκώσῃ τα μάτια της σὰ νᾶθελε νὰ ποφύγῃ τὸ χαιρετισμὸ του.

— Νὰ τὸς ὁ ἄθεος ! ψιθύρισε ξεκλουθώντας νὰ ράβῃ.

— Ἄθεος ; ἔναεῖπε ἡ κυρὰ Ξανθὴ, ἡ γειτόνισσά της, ποῦχε ρθει νὰ της κρατήσῃ συντροφιά καὶ νὰ τὰ ποῦνε κ' ἕνα χερᾶκι.

— Μπα ! Δὲν τὸ ξέρεις ; Ἄθεος βέδεια !

(Ἄκολουθεῖ)

ΓΟΥΓΙΛΙΑΜ ΣΑΙΞΠΗΡ

Ο ΟΘΕΛΛΟΣ

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΕΟΤΟΚΗ

11—

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Μία άλλη κάμαρη στο καστέλλι.

Ἐρχοῦνται ὁ Ὄθελλος, ὁ Λουδοβίκος, ἡ Δεσπομόνα,
καὶ ἡ ἀκολουθία.

ΛΟΥΔ. Μὴ σκοτιστεῖς περισσότερο, Κύριέ μου.

ΟΘΕΛ. Καλὸ μοῦ κάνει ἂν περπατήσω, Κύριε.

ΛΟΥΔ. Κυρία, σ' εὐχαριστῶ. Καλὴ σας νύχτα.

ΔΕΣΔ. Στὴν Κύπρο καλῶς ὄρισες.

ΟΘΕΛ. Ἄς πᾶμε.

᾽Ωχ, Δεσπομόνα!

ΔΕΣΔ. Κύριε!

ΟΘΕΛ. Στὸ κρεβάτι

Πήγαινε ἀμέσως· στὴ στιγμή θὰ γύρω·

Κι' ἄς πάει νὰ κοιμηθεῖ ἡ συντρόφισσά σου.

Κοίταξε νὰ τὸ κάμεις.

ΔΕΣΔ. Θὰ τὸ κάμω.

Ὁ Ὄθελλος, ὁ Λουδοβίκος, καὶ ἡ ἀκολουθία
φεύγουν.

ΑΙΜ. Πῶς εἶσαι; Πιὸ καλὸς εἶναι ἀπὸ πρῶτα.

ΔΕΣΔ. Μοῦ εἶπε ποῦ εὐτὸς θὰ γύρει. Στὸ κρεβάτι

Μ' ἐπρόσταξε νὰ πάω κ' ἐσύ νὰ φύγεις.

ΑΙΜ. Ἐγὼ νὰ φύγω;

ΔΕΣΔ. Αὐτὴ εἶναι ἡ προσταγή του.

Δὸς μου λοιπὸν τὰ νυχτικά μου, κι' ἄμε·

Δὲν πρέπει τώρα πάλι νὰ θυμῶσαι.

ΑΙΜ. ᾽Ω ἄς μὴν τὸν εἶχες δεῖ ποτέ, Κυρία.

ΔΕΣΔ. Αὐτὸ ἐγὼ δὲ θὰ τῷθελα! Εἶναι τόση

Ἡ ἀγάπη μου γι' αὐτὸν ποῦ ὧς καὶ στοὺς τρόπους

Τοὺς ἀγριούς, στὲς βρισιές, στὰ σκούντουφλά του—

Βγάλε μου, Αἰμίλια, τοῦτες τὲς καρφίτσες—

Βρίσκω ὡμορφιά καὶ χάρη.

ΑΙΜ. Στὸ κρεβάτι

Τὰσπρόρουχα ποῦ μοῦπε, ἔχω βάλει.

ΔΕΣ. Ἀδιάφορο. ᾽Αχ, κουτὰ δουλεύει ὁ νοῦς μας!

Σ' ἓνα ἀπὸ τοῦτα τὰ σεντόνια θέλω

Νὰ μὲ τυλίξεις, ἂν ἐγὼ πεθάνω

Πρωτῆτέρά σου.—

ΑΙΜ. Μὴ λές αὐτὰ τὰ λόγια,

ΔΕΣΔ. Ἡ μάνα μου εἶχε

Μίαν κόρη ποῦ τὴν ἔλεγαν Βαρβάρα·

Κι' αὐτὴ εἶχε ἐρωτευτεῖ μὰ ὁ διαλεχτός της,

Ὁ ἀνέμουλος, τὴν εἶχε λησμονήσει.

Κ' εἴξερε ἓνα τραγοῦδι τῆς ἰτιᾶς,

Ἐνα παλιὸ τραγοῦδι, πῶλεγε ὅμως

Τὴν τύχη της· κι' ἀπέθανε μὲ κείνο

Στὸ στόμα της. Ἀπόψε ἀπὸ τὸ νοῦ

Δὲ θέλει νὰ μοῦ φύγει. Μετὰ βιάς

Μπορῶ νὰ μὴν κρεμάσω τὸ κεφάλι

Στὸ νῶμο καὶ νὰ μὴν τὸ τραγουδήσω,

Σὰν τὴν κηυμένη τὴ Βαρβάρα.— Κάμε

Γλίγωρα, Αἰμίλια.

ΑΙΜ. Θέλεις νὰ σοῦ φέρω

Τὰ νυχτικά;

ΔΕΣΔ. ᾽Οχι· ἐδῶ ξεκάρφωτέ μου.

Εἶδες ὁ Λουδοβίκος τί ἀντρας ποῦναι;

ΑΙΜ. Ἀντρας ὥραιος.

ΔΕΣΔ. Καὶ πῶς μιλεῖ καλὰ!

ΑΙΜ. Στὴ Βενετιὰ γνωρίζω μία Κυρία, ποῦ θὰ πύ-
γαινε ξυπόλητη στὴν Παλαιστίνη, γιὰ νὰ τὴν ἀγγί-
ξει μονάχα τὸνα του τὸ χεῖλι.

ΔΕΣΔ. (Τραγουδῶντας).

Ἡ ἀθλίη ψυχὴ καθήμενη σὲ χόρτο σὲ λουλοῦδι,

Ἐλάτε τραγουδήσετε τὴν πράσινην ἐτιὰ.

Ἀκίνητο τὸ χέρι της εἰς τὴν καρδιά βιστάει

Τὴν κεφαλή στα γόνατα τὰδύναμυ ἀκουμπάει...

Ἐλάτε τραγουδήσετε τὴν πράσινην ἐτιὰ!

Κι' ὁ ρυαξ ἐκεῖ στα πόδια της ἐφλοίσβιζε τερπνά,

Ὅλοι ὄλοι τραγουδήσετε τὴν πράσινην ἐτιὰ.

Πικρὰ ἀντάμυ ἐδγκίνανε τὰ δάκρυα μὲ τὰ λόγια,

Κ' ἔτσι ἔλεγε ἀκκτάπαυτα βραειὰ τὰ μοιρολόγια,

Ὅπου τὴν ἐλυπτόνταν λαγκάδια καὶ βουνά,—

Πάρε το αὐτό.—

Ὅλοι ὄλοι τραγουδήσετε, ἐτιὰ καὶ πάλι ἐτιὰ.

Γλίγωρα, Αἰμίλια, γιατί θάρθει τώρα.

Δὲ θέλω νὰ μοῦ βάλουνε εἰς τὸ στερνὸ κλινάρι.

Μυρτιές, οὔτε τριαντάφυλλα πάρει ἐτιὰς κλωνάρι...

Ὅχι.

Δὲ φταίει ψεύτη, τὸν ἔρωτα κανεὶς ἄς μὴν τὸν κράζει,

Ἔως ποῦ μιλεῖ τάχειλι μου, δὲ φταίει, θὰ νὰ φωνά-

ζει...

Κ' ἔπειτα τάλλο. Μὰ ἄκου: ποῖος χτυπάει;

ΑἴΜ. Ὁ ἀγέρας εἶναι.

ΔΕΣΔ.

Μία μέρα ἐγὼ τοῦ κλαύτηκα πῶς πέφτει σ' ἄλλα στήθη

Καὶ μένα μ' ἀπαράτησε κ' ἐκεῖνος μοῦ ἀποκρίθη:...

Ὅλοι ὄλοι τραγουδήσετε τὴν πράσινην ἐτιὰ... .

Καὶ τώρα πῆαινε, πῆαινε καλὴ νύχτα.

Μὲ τρώει τὸ μάτι: μὴ μοῦ προμαντεύει

δάκρυα;

ΑἴΜ. Τὰ παραμύθια τὰ πιστεύεις;

ΔΕΣΔ. Ἄκουσα νὰ τὸ λέν. Ὡς οἱ ἄντρες, οἱ ἄντρες!

Αἰμίλια στή ζωὴ σου, τὸ πιστεύεις

Πῶς βρίσκονται γυναῖκες ποῦ γελοῦν

Τόσο ἄτιμα τοὺς ἄντρες τοὺς;

ΑἴΜ. Ναι τέτοιες

Βρίσκονται: δίχως ἄλλο.

ΔΕΣΔ. Πές μου, ἐσὺ

Θὰ τῶκα κί'νες, ἂν σοῦδιναν τὸν κόσμο;

ΑἴΜ. Κ' ἡ ἴδια;

ΔΕΣΔ. Μὰ αὐτὸ τὸ φῶς τὸ οὐράνιο, ἐγὼ ἔχω.

ΑἴΜ. Ποτὲ οὔτε γῶ μὲ αὐτὸ τὸ φῶς τὸ οὐράνιο

Θὰ μπόρεια νὰ τὸ κάμω στὸ σκοτάδι.

ΔΕΣΔ. Θὰ τῶκανες, κί' ἂν σοῦδιναν τὸν κόσμο;

ΑἴΜ. Ἄπειρος εἶναι ὁ κόσμος καὶ τὸ σφάλμα

Πάρει μικρὸ γιὰ τέτοια πλερωμὴ.

ΔΕΣΔ. Δὲν πιστεύω νὰ τῶκανες στ' ἀλήθεια.

ΑἴΜ. Στάλῃθαι ἐγὼ πιστεύω πῶς θὰ τῶκανα καὶ
θὰ τὸ ξέκανα, ἔταν θὰ τῶκα κάμει. Δὲ θὰ τῶκανα βέ-
βαια γιὰ ἓνα δαχτυλίδι, γιὰ κημπόσους πῆγες παννί,
γιὰ φορέματα, γιὰ μεσοφόρια, γιὰ σκούφια, γιὰ λίγα
χρήματα, μὰ γιὰ ὅλον τὸν κόσμο;— Καὶ ποῖα δὲ θὰ
ἔξαζε τὸν ἄντρα τῆς γιὰ νὰ τὸν κάμει βασιλεῖς;
Ἐγὼ θὰ κιντύνευα τὸ Καθαρτήριο.

ΔΕΣΔ. Ἀλοίμονο, ἂν ἔκανα ἓνα τέτοιο κακὸ ἔστω
καὶ γιὰ ὅλον τὸν κόσμο.

ΑἴΜ. Αἰ, τὸ κακὸ εἶναι κακὸ μονάχα στὸν κόσμο
καὶ λαβαίνοντας τὸν κόσμο γιὰ τὸν κόπο σου, τὸ κακὸ
αὐτὸ θάνα: μέσα στὸν κόσμο σου, καὶ θὰ μπορεῖς ἀμέ-
σως νὰ τὸ διορθώσεις.

ΔΕΣΔ. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχει καμία γυναῖκα τέ-
τοια.

ΑἴΜ. Ὡς δώδεκα καὶ σιμὰ τοὺς ἀρκετὲς γιὰ νὰ
συνοικίσουν τὸν κόσμον ποῦ θὰ λάβαιναν γι' ἀνταμει-
βῆ τους.

Ἄλλὰ, πιστεύω, πῶς οἱ ἄντρες φταῖνε,

Σὰν οἱ γυναῖκες σφάλλουν. Ἄν ἐκεῖνοι:

Τὸ χρέος τοὺς ἀμελοῦν καὶ σ' ἄλλον κόρφο

Τὸ θησαυρὸ μας χύνουν, κί' ἂν μὲ ζήλιας

Τρελλές μᾶς πολεμοῦν, μᾶς περιορίζουν,

Μᾶς δέρνουν κί' ἀπὸ πείσμα μᾶς βαστοῦν

Τὸ λίγο ποῦ μᾶς ἔδιναν στὸ χέρι:

Χολὴ ἔχουμε, καὶ μ' ὄλες μᾶς τὲς χάρες

Ἐγδίκηση ζητοῦμε. Ἄς μάθουν οἱ ἄντρες

Πῶς ἔχουν κ' οἱ γυναῖκες τοὺς τὲς ἴδιες

Τὲς αἰσθησες κ' ἐκεῖνες ἔχουν μάτια,

Καὶ μύτη, κί' οὐρανίσκο, ὅπως οἱ ἄντρες,

Γιὰ γλόκες καὶ πρικάδες. Τί τοὺς κάνει

Νὰ μᾶς ἀλλάζουν μὲ ἄλλες; Ἡ ἴδονή;

Πιστεύω ναί. Καὶ τὴ γεννάει τὸ πάθος;

Πιστεύω ναί. Καὶ ἡ ἀδυναμία δὲν εἶναι

Ἐκεῖνο ποῦ στὸ λάθος παρασέρνει;

Ἔτσι εἶναι. Μὰ δὲν ἔχουμε ὡς κ' ἐμεῖς

Πάθη κί' ἀδυναμίες; Δὲν πιθυμᾶμε,

Ὅπως κί' αὐτοί; Μὲ τὰ κλά ἄς μᾶς ἔχουν

Ἄλλοιως πρέπει νὰ ξέρουν ποῦ ἀμαρταίνουν

Οἱ γυναῖκες, γιατί οἱ ἴδιοι τὲς μαθαίνουν.

ΔΕΣΔ. Καλὴ σου νύχτα: ὁ Θεὸς ἄς μὴ θελήσει.

Τὸ μεταχείρισμά του τὸ σκληρὸ

Κ' ἐμένα στὸ κακὸ νὰ μ' ἐδηγήσει.

Μὰ πλιὸ καλὴ ἄς μὲ κάμει: τὸ κακὸ. (Φεύγουν).

ΠΡΑΞΗ ΠΕΜΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Στὴν Κύπρο. Ἐνας δρόμος.

Ἐρχονται ὁ Γιάγος καὶ ὁ Ροδριγος.

ΓΙΑΓ. Στάσου πίσω ἀπὸ τοῦτο τὸ ἀγκωνάρι:

Θὲ νάρθει ἀμέσως τράβα τὸ σπαθί σου

Καὶ χτύπα μὴ σκιαχτεῖς σιμὰ σου θάμα.

Σκέψου: ἢ θὰ εὐτυχιστοῦμε, ἢ θὰ χαθοῦμε

Καὶ στὴν ἀπόφασί σου μείνε στέρεος.

ΡΟΔΡ. Στέκα σιμὰ: μπορεῖ νὰ τόνε σφάλω.

ΓΙΑΓ. Σιμὰ σου, ἐδῶ καρτέρει: τον μὲ θάρρος.

Παραμερίζει.

ΡΟΔΡ. Γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ δὲν ἔχω πολὺ ζήλο,

Κί' ὅμως τοῦ Γιάγου οἱ λόγοι εἶναι σπουδαῖοι.

Ἐνας θεὰ χαθεῖ, κί' αὐτὸ εἶναι τὸ ὄλο.

Ὅμπρός λοιπόν, σπαθί μου: θὰ πεθάνει.

ΓΙΑΓ. Τὸ νέο διασόνι τῶσσα ὡς τὴ σάρκα

Καὶ τώρα ἐκακοφόρησε. Ἡ τὸν Κάσιτο

Αὐτός, ἢ ὁ Κάσσιος θένα τὸν σκοτώσει,
 Ἢ ἀλλήλως τοὺς κ' οἱ δυὸ θὰ σκοτωθοῦνε.
 Πάντα κερδίζω ἐγώ. Μὰ ἂν ὁ Ροδρίγος
 Ζήσει, θὰ μοῦ χαλέψει νὰ τοῦ δώσω
 Ἐὰν ὅσα τζεδαίρια καὶ χρυσάφια,
 Γὰ νὰ τὰ δώσω τάχα τῆς Κυρίας,
 Τοῦ σούφρωσα. Δὲν πρέπει αὐτὸ νὰ γένει.
 Καὶ πάλι ἂν ζήσει ὁ Κάσσιος; Αὐτὸς ἔχει
 Συνειθισμένη στὸ εἶναι του ὠμορφάδα,
 Ποῦ ἐμένα μ' ἀσκημαίνει, καὶ τοῦ Μαύρου
 Μπορεῖ νὰ φανερώσει ὅ,τι ἐγὼ τοῦ εἶπα·
 Γιὰ τοῦτο κιντυεύω. Ὅχι, ἄς πεθάνει!
 Μὰ ἄκουσε· κάποιος ἔρχεται.

Ἔρχεται ὁ Κάσσιος.

ΡΟΔΡ. Γνωρίζω
 Τὸ βήμα του αὐτὸς εἶναι.— Ἀχρεῖε πεθαίνεις.
 Ρίχνεται καὶ δίνει μιὰ σπαθιά τοῦ Κάσσιου.
 ΚΑΣ. Ἀληθινὰ ἡ σπαθιά σου ἦταν ὀχτρός μου,
 Μὰ τὸ σπαθιά μου ἦταν πλιὸ γερὸ
 Ἄπ' ὅσο ἐστοχαζόσουν: τὸ δικό σου
 Θὰ δοκιμάσω τώρα.

Ξεσπαθώνει καὶ λαβώνει τὸ Ροδρίγο.

ΡΟΔΡ. ὦ, εἶμαι χαμένος.
 Ὁ Γιάγος ρίχνεται καὶ λαβώνει ἀπὸ πίσω τὸν
 Κάσσιο στὸ μηρὶ καὶ φεύγει.
 ΚΑΣ. Γιὰ πάντα εἶμαι σακάτης! Ἄχ βοήθεια!
 Φογγᾶ! Φογγᾶ! (Πέφτει).

Ἔρχεται ὁ Ὀθέλλος.

ΘΘΕΛ. Εἶναι ὁ Κάσσιος ποῦ φωνάζει.
 Ὅ,τι εἶπε ὁ Γιάγος τόκαμε.—
 ΡΟΔ. Εἶμαι ἕνας τιποτένιος!
 ΘΘΕΛ. Ἀὐτὸς εἶναι.
 ΚΑΣ. Βοήθεια, φῶς, ἕνα γιαντρώ!
 ΘΘΕΛ. Αὐτὸς εἶναι.
 ὦ Γιάγο, τίμιε, δίκαιε, καὶ γενναῖε,
 Ποῦ αἰστανθήκα; τὸ πάθημα τοῦ φίλου
 Μὲ τόση εὐγένεια, ἐστὶ μ' ἔχεις διδάξει.
 Καμάρι μου, ὁ ἐρωτάρης σου νεκρὸς
 Κοίτεται ἐδῶ, καὶ διάζεται ὡς κ' ἐτένα
 Τῆς μοίρας σου ἢ κατάρχ. Ἀμέπως, κόρη!
 Γὰ μάγια τῶν ματιῶν σου τάχω σθήσει
 Ἄπ' τὴν καρδιά μου: ὦ ναι θὰ κοκκινίσει
 Τὸ ἀμκρωτὸ τὸ αἷμα σου τὴν κλίνη
 Ποῦ μὲ τὲς ἀμκρτίες σου ἔχεις μολύνει. (Φεύγει).

Ἔρχονται ὁ Λουδοβίκος καὶ ὁ Γρατιάνος.

ΚΑΣ. Ὀϊμέ! μὴδὲ σκοπὸς, μὴδὲ διαδάτης
 Ἄπῶδε δὲν περνᾶ; Βοήθεια! Φόνος.
 ΓΡΑΤ. Τί στάθηκε; Ἢ κραυγὴ ἦταν τρομερῆ.

ΚΑΣ. Βοήθεια!

ΛΟΥΔ. Ἄκουε;

ΡΟΔ. ὦ τιποτένιε, ἀχρεῖε!

ΛΟΥΔ. Δυὸ τρεῖς βογγᾶν· σκεταδερῆ εἶναι ἡ νύχτα·

Ἴσως πλαστὰ εἶναι αὐτὰ τὰ φωνατά,

Καὶ κίντυνος γιὰ μᾶς σιμὰ νὰ πᾶμε

Ἄδότηθοι.

ΡΟΔ. Δὲν ἔρχεται κανεὶς;

Πρέπει ὅλο τὸ αἷμα νὰ μοῦ φύγει;

ΛΟΥΔ. Γρίκα!

Ξανάρχεται ὁ Γιάγος μ' ἕνα φωτερό.

ΓΡΑΤ. Ποκαμισάτος ἔρχεται ἐδῶ κάποιος,

Μὲ φῶς καὶ ἀρματωμένος.

ΓΙΑΓ. Αἰ ποῖός εἶσαι;

Ποιανοῦ εἶναι αὐτὴ ἡ φωνὴ ποῦ κράζει φόνος;

ΛΟΥΔ. Δὲν ξέρω.

ΓΙΑΓ. Δὲν ἀκούσατε φωνές;

ΚΑΣ. Γιὰ τὸ θεὸ, βοήθεια, ἐδῶ!

ΓΙΑΓ. Τί τρέχει;

ΓΡΑΤ. Νομίζω εἶναι τοῦ Ὀθέλλου ὁ ὑπασπιστής;

ΛΟΥΔ. Εἶναι αὐτὸς, ἕνας ἄνθρωπος γενναῖος.

ΓΙΑΓ. Ποῖός εἶσαι ἐστὶ ποῦ τόσο τρομερὰ

Φωνάζεις;

ΚΑΣ. Εἶσαι ὁ Γιάγος; — Μ' ἐχλάσαν.

Μ' ἐσκότωσαν λησταδες· βόηθησέ με.

ΓΙΑΓ. Ὁ ὑπασπιστής, ὦϊμέ! οἱ κκοουργοὶ ποιοὶ εἶναι;

ΚΑΣ. Θάνατι λογιάζω ὁ ἕνας κάπου ἐδῶ,

Καὶ δὲ μπορεῖ νὰ φύγει.

ΓΙΑΓ. Οἱ δολοφόνοι! —

Στὸ Λουδοβίκο καὶ τὸ Γρατιάνο.

Τί στέκεστε; ἐδῶ ἐλάτε καὶ βοηθήστε!

ΡΟΔ. Ἐδῶ βοηθήσετέ με!

ΚΑΣ. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἕνας.

ΓΙΑΓ. ὦ δολερὲ φογγᾶ, ὦ κκοουργε.

Τρυπᾶει τὸ Ροδρίγο.

ΡΟΔ. ὦ Γιάγο

Καταραμῆνε, ἀπάνθρωπο σκυλί!

ὦ! ὦ! ὦ! —

ΓΙΑΓ. Νὰ σκοτόνουν ἀνθρώπους στὸ σκοτάδι!

Ποιοὶ νᾶνχι αὐτοὶ οἱ κίμκτόχχοι οἱ κκοουργοὶ;

Πόσο ἡσυχη εἶναι ἡ χώρα! — Φόνος! φόνος!

Ποιοὶ εἶσατε ἐσεῖς; Καλοὶ ἄνθρωποι ἢ κκοοὶ;

ΛΟΥΔ. Ἀφοῦ μᾶς δοκιμάσατε δίκασέ μας.

ΓΙΑΓ. Ὁ ἄρχοντας Λουδοβίκος;

ΛΟΥΔ. Ναι, εἶμαι ἐγώ.

ΓΙΑΓ. Συμπάθειο· ἐδὼ εἶναι ὁ Κάσσιος λαβωμένος.

ΓΡΑΤ. ὦ Κάσσιο!

ΓΙΑΓ. Ἄχ ἀδερφέ μου, τί σοῦ ἐκάμαν;

ΚΑΣ. Σὲ δυὸ εἶναι χωρισμένο τὸ μηρί μου.

ΓΙΑΓ. Ὁ Θεὸς φυλάξοι! Κύριοι, φέρτε φῶς!

Μὲ τὸ ποκάμισό μου θὰ τὸ δέσω.

Ἔρχεται ἡ Μπιάννα.

ΜΠΙΑΝ. Τί τρέχει; αἶ, ποῖός φωνάζει;

ΓΙΑΓ. Ποιὸς φωνάζει;

ΜΠΙΑΝ. ὦ Κάσσιέ μου, ἀκριβέ μου, ὦ Κάσσιε, ὦ
[Κάσσιε!

ΓΙΑΓ. ὦ πόρνη ξακουστή! Δὲν ὑποψιάζεσαι,
Κάσσιε, ποιοὶ γὰρ αὐτοὶ ποῦ σ' ἐπληγῶσαν;

ΚΑΣ. Ὅχι.

ΓΡΑΤ. Λυπιέμαι ποῦ ἔτσι ἐγὼ σὲ βρῖσκω·
Σὲ γύρευα ὡς τὰ τώρα.

ΓΙΑΓ. Δώσετέ μου

Μια καλτσοδέτα! Ἄχ, ἓνα ταχιτράνι,

Γιὰ νὰ τὸν πάροουμε εὐκολα ἀπὸ δῶ.

ΜΠΙΑΝ. Ὁμή δειλιάνει! ὦ Κάσσιε, ὦ Κάσσιε, ὦ
[Κάσσιε!

ΓΙΑΓ. Κύριοι μου, ἐγὼ ὑποψιάζω ποῦ αὐτὴ ἢ σκρόφα
Συνέργησε στὸ ἐγκλημα. Ἔχε λίγη
ὑπομονή, καλέ μου Κάσσιε. Ἐλάτε,
Ἐλάτε ἐδῶ καὶ δώστε μου ἓνα φῶς.
Αὐτὸ τὸ μούτρο τῆξερε κανεὶς μας;
Ἄλοῖμονο εἶναι ὁ φίλος μου, ὁ ἀκριβός μου
Ὁ συντοπίτης; ὁ Ροδρίγος! Ὅχι;
Ναί, θετικά, οὐρανέ μου! εἶναι ὁ Ροδρίγος.

ΓΡΑΤ. Ὁ Βενετός;

ΓΙΑΓ. Ναί, κύριε, δὲν τὸν ξέρεις;

ΓΡΑΤ. Ἄν τόνε ξέρω!

ΓΙΑΓ. Ὁ ἀφέντης μου ὁ Γρατιάνος;

συμπάθειο σοῦ ζητῶ τὴν ἀταξία
Συχώρησέ μου μ' ἔκαμε αὐτὴ ἢ ἀντάρα
Να μὴ σὲ ἰδῶ.

ΓΡΑΤ. Χαρὰ ἔχω ποῦ σὲ βλέπω.

ΓΙΑΓ. Κάσσιο, πῶς πᾶς; Φέρτε ἓνα ταχιτράνι!

ΓΡΑΤ. Ὁ Ροδρίγος!

ΓΙΑΓ. Ναί, αὐτὸς εἶναι, αὐτός.

Φέρνουν ἓνα ταχιτράνι.

Τὸ ταχιτράνι ἄχ ἦρθε, τέλος, ἦρθε!
Ἀπέδω, καλοὶ ἀνθρώποι! πάρτετὸν
Σιγά, σιγά. Ἄν κρᾶξω τὸ χειροῦργο
Τοῦ στρατηγοῦ. (Στὴ Μπιάννα.) Μὴ δάξῃσαι σὲ κόπους,
Κυρία μου. — Αὐτὸς ποῦ ἐδῶ εἶναι σκοτωμένος,
Ἦτανε, Κάσσιε, φίλος μου ἀκριβός
Εἶχατε συνατοὶ σας κάποια αἰτία;
ΚΑΣ. Καμία στὸν κόσμο, κι' οὔτε τὸν γνωρίζω!

ΓΙΑΓ. (Στὴ Μπιάννα). Γιατί εἶσαι τόσο ὠχρή; — ὦ
[μὴν τὸν βαστάτε

Στὸν ἀγέρα!

Παίρνουν ὄσω τὸν Κάσσιο καὶ τὸ Ροδρίγο.

Προσμεύατε, Κύριοί μου!

Γιατί εἶσαι ὠχρή, Κυρία; — Τηράχτε, Κύριοι,
Τὰ μάτια της πῶς εἶναι γουρλωμένα! —
Μένεις ξερή; Σὲ λίγο ἀκοῦμε κι' ἄλλα!
Κοιτάτε τὴν καλὰ τηράξετέ την.
Τὴ βλέπετε; τὸ κρῖμα μοιολογίεται,
Κι' ὅταν ἡ γλώσσα λέξη δὲν προφέρει.

Ἔρχεται ἡ Αἰμίλια

ΑΙΜ. ὦ Θεέ, τί τρέχει ἐδῶ; τί τρέχει Γιαγὸ;

ΓΙΑΓ. Ξαφνίδισαν τὸν Κάσσιο στὸ σκοτάδι

Ὁ Ροδρίγος κι' ἄλλοι ποῦ ξεφύγαν.

Εἶναι, πᾶς σκοτωμένος; κι' ὁ Ροδρίγος
Ἀπέθανε.

ΑΙΜ. ὦ τί κρῖμα, κρῖμα ὁ Κάσσιος.

ΓΙΑΓ. Αἰμίλια, πήγαινε μάθε ποῦ ἐδειπνοῦσε

Ἀπόψε ὁ Κάσσιος. (Στὴν Μπιάννα). Τρέμεις, αἶ!

ΜΠΙΑΝ. Μαζῆ μου

Δεῖπνησε, μὰ γιὰ τοῦτο ἐγὼ δὲν τρέμω!

ΓΡΑ. Ἔτσι αἶ! Σὲ καταγγέλω, ἀκούθητέ με.

ΑΙΜ. Ντροπή! ντροπή, σου, πόρνη!

ΜΠΙΑΝ. Ἐγὼ δὲν εἶμαι

Πόρνη, μὰ τίμιε ἔσο καὶ σὺ ποῦ βρίζεις!

ΑΙΜ. Ὅσο καὶ γοῖ! Καῦμός σου καὶ ντροπή σου!

ΓΙΑΓ. Τὸ δῦστυχο τὸν Κάσσιο, ἄς πᾶμε, Κύριοι,

Νὰ τὸν ἰδοῦμε στὰ ξαντά. (Στὴν Μπιάννα). Κυρία,

Πρέπει νὰ εἶπεις περισσότερα. — Ἄμε, Αἰμίλια,

Στὸ καστέλλι καὶ εἶπες τοῦ στρατηγοῦ

Καὶ τῆς Κυρίας του ἔ, τι ἔγεινε. Ἄμε ἀμέσως!

(Κατὰ μέρος). Τούτην τὴ νύχτα ἢ κάτι θὰ γενῶ,
Εἶ δὲ τελεωτικά θενὰ χαθῶ!

Φεύγουν.

ΣΚΗΝΗ Β'.

*Μία κρεββατοκάμαρη στὸ καστέλλι ἡ Δεσδεμένα
ἀποκοιμισμένη στὸ κρεββάτι ἓνα φωτιερὸ ἀ-
ναμμένο.*

Ἔρχεται ὁ Ὁθέλλος.

ΟΘΕΛ. Αὐτὸ εἶναι ἡ αἰτία, καρδιά μου, αὐτὸ εἶναι ἡ
[αἰτία!

Σ' ἔσας ἀμόλευτα ἄστρα ἄς μὴν τὴν πῶ,

Αὐτὸ εἶναι ἡ αἰτία! — Κι' ὅμως ἐγὼ δὲ θέλω

Τὸ αἷμά της νὰ χύσω, οὐδὲ νὰ βλάψω.

Τὸ δέρμα της ποῦ πλὸ ἄσπρο εἶναι ἀπ' τὸ χιόνι

Καὶ μαγληγὸ σὰ μνημὸ ἀλαδαστρένιο!

Μὰ πρέπει νὰ πεθάνει, γιατί ἄλλοιῶς

Θενὰ γελᾶσει κι' ἄλλους. Σβῆσε τώρα

Τὸ φῶς αὐτό — καὶ τᾶλλο ἀπέκει σβῆσε!

(Ἀκολουθεῖ).

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ο. ΟΥΑ-Ι ΛΑ : «De profundis» και ΔΙΚΕΝΣ: «Δόρυβι και υίος». Τα δύο τελευταία βιβλία της Έκδοτικής Έταιρίας «Άγκυρα» πού λάβαμε. Πουλιούνται καλοτυπωμένα και καλοδεμένα, σ' όλα τα βιβλιοπωλεία, το πρώτο δρ. 1.65 και το δεύτερο δρ. 4.30.

«Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΒΡΑΧΟΣ». 'Ο συγγραφέας του μ'ς έστειλε δύο αντίτυπα. Στο ένα γράφει: «Στόν αισθητικώς ΑΓΡΙΑΝΘΡΩΠΟ πού θά βρίσκη κι αυτό τó έργο μου, όπως όλα μου, σ'ή «Νουμάς» και στο δεύτερο: «Τού Δ. Ταγκόπουλου με δλη μου τήν εκτίμηση και τήν αγάπη». "Αν τó καμε αυτό, ό Ξενοπούλος για νά παίξει, καλή καμωμένο. "Αν όμως τόκαμε στο σοβαρό, έχει μεγάλο άδικο. 'Ο «Νουμάς», ό άγριάνθρωπος, δέν τούβρισε κανένα έργο του ως τώρα, γιατί έχει τήν ιδέα πώς ό Ξενοπούλος είναι συγγραφέας με ταλέντο και με θέση διαλεχτή στα νεοελληνικά γράμματα. «'Ο Κόκκινος βράχος», μιά από τις μεγάλες του επιτυχίες, κι όχι κ' ή μοναδική. Τό ξέρει πολυκαλά αυτό ό Ξενοπούλος, όπως ξέρει και τ' άλλο: Πώς ό άγριάνθρωπος του δέν έβρισε και δέ χτύπησε ποτέ ως τώρα τó σ υ γ ρ α φ έ α Ξενοπούλου. Χτύπησε μοναχά τόν Ξενοπουλισμό. Δηλ. τó άλλο νά προσβείεις ως συγγραφέας και άλλα νά γράφεις ως κριτικός. 'Ακόμα τούτο: "Όσες φορές ό «Νουμάς» έδειξε επιφύλαξη για τά έργα του, τόκαμε γιατί ήξερε πολυκαλά πώς ό Ξενοπούλος ό έμπορας αντιμεμάχονταν τó συγγραφέα Ξενοπούλου και τόν άνάγκαζε νά κατεβάσει θεληματικά τά έργα του από τó επίπεδο της τέχνης για νά τούς ξασφαλίζει περισσότερες παραστάσεις στο θέατρο και περισσότερους άγορασιές; στα βιβλιοπωλεία Αυτό χτύπησε πάντα ό «Νουμάς» κι ως καμόνεται ό φίλος Ξενοπούλος πώς δέν τó καταλαβαίνει.

Η «ΑΓΚΥΡΑ» μ'ς έδωσε διό ακόμα καινούρια βιβλία, ελληνικά τούτη τά φορά, τά «'Αθηναϊκά διηγήματα» τού κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου και τó «'Από τά ταξίδια μου» τού κ. Σ. Μελά. Τό καθένα τους πουλιέται δρ. 1.65.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γραμμή Πειραιώς—'Αλεξανδρείας

Μόλις έκ των άγγλικών ναυπηγείων παραλειφθέν θαλαμηγόν «ΣΥΡΙΑ» ταχύτητος 15 μιλίων, άμυθήτου πολυτελείας και άνέσεως άναχωρεί έκ Πειραιώς (παράλια Τρούμπας) έκαστον ΣΑΒΒΑΤΟΝ ώρα 3 μ. μ. κατ' εϋθειαν δι' 'Αλεξανδρείαν.

Γραμμή Πειραιώς-Θεσσαλονίκης-Καβάλλας

Γραμμή Πειραιώς-Κυκλάδων

Τό με διπλοϋς έλικας και μηχανάς άφθάστου ταχύτητο πολυτελείας κτ' άνέσεως θαλαμηγόν άτμόπλοιο «ΕΣΠΕΡΙΑ» άναχωρεί έκ Πειραιώς (Παράλια Τρούμπας).

Έκάστην ΤΕΤΑΡΤΗΝ, ώραν 10.30' μ. μ., διá Σύρον Άνδρον, Κίρθιον κτ' Τήνον.

Έκάστην ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ, ώραν 8ην μ. μ. κατ' εϋθεια διá Θεσσαλονίκην-Καβάλλαν.

Διά περαιτέρω πληροφορίας άπευθυντέον :

Έν 'Αθήναις. Γραφεία Γεν. Διευθύνσεως, οδός 'Απελλοϋ αριθ. 1 και εις τά Πρακτορεία ταξειδίων κ. κ. Θωμά Κούκ και Υιοϋ, 'Αδελφών Γκιόλμαν και Σ. Σωτιάδου, (Πλατεία Συντάγματος) και 'Ιωάν. Ρέντα (παρά τόν ήλεκτρικόν σταθμόν 'Ομοιοίας).

Έν Πειραιεί. Γεν. Πρακτορείον, οδός Φίλωνος, 44, (όπισθεν 'Αγίας Τριάδος).

Έν 'Αλεξανδρείαι Μ. Π. Σαλζάγον, οδός 'Αντωνιάδου ('Εκ τού Πρακτορείου)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γενικώς Διευθυντής **ΛΕΩΝΙΔΑΣ Α. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ**
ΤΑΧΕΙΑ ΓΡΑΜΜΗ ΕΛΛΑΔΟΣ—ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Τό μέγα 'Ελληνικόν ύπερωκεάνειον

“ΙΩΑΝΝΙΝΑ”

θέλει άναχωρήσει έκ Πειραιώς μέσφ Καλαμών-Πατρών κατ' εϋθειαν διá νέαν 'Υόρκην τήν 20 'Ιονουαρίου

'Επίσης τó ταχύπλοιο ύπερωκεάνειον

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

θέλει άναχωρήσει έκ Πειραιώς κατ' εϋθειαν διá Νέαν 'Υόρκην τήν 27 'Ιονουαρίου.

'Επίσης τó ταχύπλοιο λαμηγόν ύπερωκεάνειον

ΠΑΤΡΙΣ

αναχωρήσει έκ Πειραιώς κατ' εϋθειαν διá Ν. 'Υόρκην τήν 3 Φεβρουαρίου.

Δι' επιδάτας, ειδικήρια και περαιτέρω πληροφορίας άπευθυντέον :

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ : Πρακτορείον 'Εθν. 'Ατμοπλοίας οδός 'Απελλοϋ 1. 'Αριθ. τηλ. 320.

ΕΝ ΗΕΙΡΑΙΕΙ : Γενικόν Πρακτορείον 'Εθν. 'Ατμοπλοίας τής 'Ελλάδος, οδός Φίλωνος αρ. 44 (όπισθεν 'Αγία Τριάδος). 'Αρ. τηλ. 127.

Οι θέλοντες νά άπρλασωσι θέσεις άνάγκη νά δηλώσωσι έγκαιρώς εις τά Κεντρικά Πρακτορεία τής 'Εταιρίας και εις τούς κατά τόπους άνεγνωρισμένους αντιπροσώπους.

'Υποστηρίζοντες τά 'Ελληνικά άτμόπλοια, ύποστηρίξτε τήν **Σημαίαν σας, μεγαλύνετε τήν Πατρίδα σας.**